




PHỤ NỮ KIẾN TẠO TƯƠNG LAI

Câu chuyện
Chuyển dịch kép



Là một doanh nghiệp thuộc sự quản lý của Nhà nước liên bang Đức, GIZ hỗ trợ Chính phủ Đức đạt được các mục tiêu hợp tác quốc tế vì sự phát triển bền vững.

Xuất bản bởi

Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức
GIZ

Chịu trách nhiệm nội dung

Tarek Hassan

Bài viết

Nguyễn Thị Thanh Mai
Hà Thị Thu Ngân
Meye Creative

Cập nhật lần cuối

Tháng 11 năm 2023

Dàn trang và In bởi

Công ty Cổ phần Công nghệ truyền thông Hoàng Minh
In bằng mực sinh học không chứa dầu khoáng trên giấy tái chế, được chứng nhận FSC

Minh họa

Nguyễn Đăng Thanh Trúc

Dịch Việt - Anh

Lý Tuấn Bảo

Biên tập và hiệu đính

Nguyễn Thùy Linh
Nguyễn Thị Diệu Bình

Đóng góp

Madeline Wardleworth

Thông tin liên hệ

Dự án Trung tâm Chuyển đổi số Việt Nam (DTC-VN)
Khu Ngoại Giao đoàn Vạn Phúc, 298 Kim Mã, Ba Đình, Hà Nội
dtc-vietnam@giz.de
www.giz.de/vietnam

Mục lục

ThS. Vũ Thị Thái An

Đồng sáng lập – Giám đốc điều hành Tubudd.....7

Đinh Nguyễn Thiên Ân

Chuyên viên Hỗ trợ nghề nghiệp, Đại học Việt Đức (VGU).....9

ThS. Trần Kiều Anh

Đồng sáng lập – Giám đốc điều hành Thương hiệu thời trang bền vững Dòng Dòng.....11

ThS. Nguyễn Thị Ngọc Dung

Chuyên gia nghiên cứu và phát triển Hệ sinh thái đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp,
Trung tâm Đổi mới sáng tạo Quốc gia..... 13

ThS. Phạm Lê Giang

Giám đốc điều hành Northstar Solutions 15

ThS. Phùng Thị Thu Hà

Sáng lập cửa hàng thời trang tuần hoàn Urban Circular Space
Điều phối viên dự án toàn cầu thuộc Chương trình Phát triển Liên Hiệp Quốc (UNDP)..... 17

ThS. Nguyễn Thị Thúy Hằng

Phó Cục trưởng Cục Quản lý đấu thầu, Bộ Kế hoạch và Đầu tư 19

ThS. Lê Kim Huệ

Phó Tổng Thư ký Hội Truyền thông số Việt Nam (VDCA)..... 21

KTS. Lý Thúy Hương

Chuyên gia tư vấn Công trình xanh – Hiệu quả năng lượng, VILANDCO23

Lê Kim

Sáng lập – Giám đốc điều hành CL2B (Closed loop to balance).....25

TS. Dương Thị Kim Liên

Viện trưởng Viện Đổi mới Sáng tạo Doanh nghiệp (IBIA)27

TS. Trần Thị Hồng Minh

Viện trưởng Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương (CIEM) 29

ThS. Đinh Thúy Phương

Đồng sáng lập Mana.st - Hệ sinh thái Sậy Hữu cơ - Tuần hoàn - Xanh 31

TS. Nguyễn Kiều Lan Phương

Giảng viên Đại học Nguyễn Tất Thành
Chuyên gia Kinh tế tuần hoàn, Viện Nghiên cứu Phát triển Kinh tế tuần hoàn (ICED),
Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh33

ThS. Nguyễn Thị Lệ Quyên

Chuyên viên chính, Phòng Hỗ trợ Thông tin và Chuyển đổi số, Cục Phát triển doanh nghiệp..... 35

PGS.TS. Trương Thị Nam Thắng

Sáng lập viên – Giám đốc Trung tâm Khởi nghiệp và Sáng tạo xã hội, Đại học Kinh tế
Quốc dân37

ThS. Nguyễn Phước Xuân Thanh

Sáng lập dự án Mericulum – nền tảng dữ liệu về nhựa 39

Nguyễn Thị Thu Thảo

Quản lý quỹ đầu tư mạo hiểm Earth Venture Capital 41

TS. Trần Hà Uyên Thi

Chuyên gia, Giảng viên tại Đại học Kinh tế, Đại học Huế..... 43

Nguyễn Thị Thùy Trang

Kỹ sư môi trường, Công ty Water Solutions Southeast Asia & Planetzero.earth 45

Thứ tự nhân vật được sắp xếp theo bảng chữ cái.



Regina Ecker

Giám đốc Văn phòng
quốc gia

GIZ Việt Nam

Lời nói đầu

Chuyển dịch kép: Mở đường cho đổi mới sáng tạo, bình đẳng cơ hội và phát triển bền vững

Non sông gấm vóc Việt Nam được thêu dệt từ đôi bàn tay không mệt mỏi của những người phụ nữ. Từ những nữ anh hùng dân tộc thời dựng nước cho đến những nữ lãnh đạo của thời hiện đại, phụ nữ Việt Nam đã nhiều lần chứng minh sự kiên cường, trí tuệ và lòng quyết tâm của họ là vô hạn. Nhằm tôn vinh những đóng góp của họ, đặc biệt trong hành trình Chuyển dịch kép ở Việt Nam, chúng tôi đã chọn ra 20 tấm gương phụ nữ tiêu biểu và ghi lại những chia sẻ của họ trong cuốn sách *Phụ nữ kiến tạo tương lai: Câu chuyện Chuyển dịch kép*. Những người phụ nữ trong cuốn sách này đang góp phần đặt nền móng cho một Việt Nam bền vững và làm chủ công nghệ. Họ không chỉ dẫn đầu xu hướng xanh hóa công nghệ thông tin và truyền thông, mà còn định hình sự phát triển của các công nghệ xanh mới, hay còn gọi là ICT4Green.

Câu chuyện về hành trình của họ còn thể hiện tiềm năng vượt trội của phụ nữ trên mọi khía cạnh của xã hội. Họ cống hiến cho hành trình Chuyển dịch kép của Việt Nam từ nhiều lĩnh vực với nhiều vai trò khác nhau như nhà hoạch định chính sách, lãnh đạo doanh nghiệp, nhà giáo dục, nhà nghiên cứu, chuyên gia đổi mới sáng tạo, kỹ sư, và chuyên gia chuyển đổi số. Bạn đọc sẽ gặp những người phụ nữ như Lê Kim Huệ, người lãnh đạo của một nhóm các nữ cộng sự với sứ mệnh tiên phong đổi mới sáng tạo và thúc đẩy chuyển đổi số Việt Nam. Hay ấn tượng với câu chuyện của Trần Kiều Anh và những nỗ lực không mệt mỏi vì một ngành thời trang bền vững, trách nhiệm và sáng tạo. Với những thành tựu trên lĩnh vực của mình, họ không chỉ phá vỡ khuôn mẫu và định kiến về giới, mà còn tạo ra những tác động tích cực cho xã hội và môi trường.

Với sự hỗ trợ từ Bộ Hợp tác Kinh tế và Phát triển Liên bang Đức (BMZ), triển khai bởi Trung tâm Chuyển đổi số Việt Nam và GIZ, cuốn sách đã được chuyển đến tay bạn đọc bởi một đội ngũ sáng tạo chủ yếu là nữ. Từ đội ngũ dự án khởi xướng sáng kiến, những nhà văn chấp bút cho từng câu chuyện, đến người họa sĩ thổi hồn vào những bức tranh minh họa, tất cả đều là nữ.

Cuốn sách *Phụ nữ kiến tạo tương lai: Câu chuyện Chuyển dịch kép* là minh chứng cho sức mạnh đáng kinh ngạc của phụ nữ trong việc kiến tạo sự thay đổi. Bằng cách tôn vinh thành tựu của phụ nữ Việt Nam trong lĩnh vực chuyển đổi xanh và chuyển đổi số, cuốn sách khuyến khích phụ nữ tham gia tích

cực hơn vào những lĩnh vực vốn được “đóng đinh” chọn nam giới, ví dụ như công nghệ. Điều này thể hiện chính sách phát triển bình đẳng giới (feminist development policy) của Đức – với mục tiêu ủng hộ bình đẳng giới, công bằng giới và thúc đẩy sự tham gia của phụ nữ vào đời sống chính trị, kinh tế và xã hội. Với tư cách là một tổ chức trực thuộc Chính phủ Đức, GIZ Việt Nam cam kết thúc đẩy việc thực thi chính sách này, bằng cách hỗ trợ các đối tác Việt Nam trong việc tạo ra một môi trường thuận lợi cho phụ nữ tham gia và thành công trong lĩnh vực đổi mới và phát triển công nghệ.

Mỗi câu chuyện được lựa chọn cho cuốn sách này đều là ví dụ và minh chứng rằng, xã hội cần xóa bỏ các rào cản đối với sự tiến bộ của phụ nữ, ghi nhận và trân trọng những tiềm năng chưa được khai phá của phụ nữ. Chúng kêu gọi chúng ta vững tiến trên hành trình tiến tới tương lai tốt đẹp và công bằng hơn ở Việt Nam và trên thế giới.

Chúc các bạn có một trải nghiệm đọc thú vị và đầy cảm hứng,

Thân mến,

Regina Ecker

**Giám đốc Văn phòng quốc gia
GIZ Việt Nam**

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH



Tarek Hassan

Trưởng dự án Trung tâm Chuyển đổi số Việt Nam

Trao quyền phụ nữ là chìa khóa thúc đẩy Chuyển dịch kép

Trên khắp thế giới, phụ nữ đã và đang phải chịu gánh nặng lớn của các tác động kinh tế từ thiên tai và biến đổi khí hậu, do họ tham gia phần lớn vào các ngành nghề dễ chịu ảnh hưởng từ những biến đổi đó. Bên cạnh đó, phụ nữ cũng chịu nhiều ảnh hưởng tiêu cực bởi bất bình đẳng giới trong môi trường số, với số lượng nam giới sử dụng mạng Internet nhiều hơn nữ giới là 259 triệu người vào năm 2022.¹

Ngay cả ở những ngành mũi nhọn của thị trường lao động số và xanh, bất bình đẳng giới vẫn còn tồn tại. Trong lĩnh vực công nghệ, nhân lực nữ thường chỉ chiếm thiểu số. Trong khi đó, ở các ngành công nghiệp xanh, việc chuyển đổi sang các việc làm xanh cũng đặt ra nhiều thách thức đối với phụ nữ, khi vào năm 2021, chỉ có 62 phụ nữ trên 100 nam giới được coi là có đủ triển vọng để tham gia vào các việc làm xanh². Trước thực trạng trên, chúng ta không chỉ cần thu hẹp bất bình đẳng giới trong môi trường số và khắc phục vấn đề biến đổi khí hậu bằng phương pháp tiếp cận cải thiện quan hệ giới (gender-transformative approach), mà còn cần khuyến khích phụ nữ tham gia nhiều hơn nữa vào những nỗ lực hướng tới phát triển bền vững.

Là một trong những sáng kiến tiên phong của phong trào Chuyển dịch kép tại Việt Nam, Trung tâm Chuyển đổi số Việt Nam (DTC Việt Nam) coi việc lồng ghép bình đẳng giới vào các hoạt động số và xanh là một chủ đề trọng tâm. Chúng tôi đã xây dựng và thực hiện nhiều hoạt động với chủ đề đa dạng, từ các hoạt động thúc đẩy Công nghệ xanh, Công nghiệp 4.0 đến Chính sách công nghệ, nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp nhỏ và vừa của Việt Nam trong hành trình hướng tới phát triển bền vững và chuyển đổi số. Đồng thời, với phương châm "Không để ai bị bỏ lại phía sau", các hoạt động của DTC Việt Nam luôn ưu tiên sự tham gia của phụ nữ và các cộng đồng yếu thế. Từ các chương trình ươm tạo đến các chương trình tăng tốc khởi nghiệp, hội thảo nâng cao nhận thức đến tập huấn nâng cao năng lực, DTC Việt Nam luôn duy trì cam kết ít nhất 50% người tham gia là nữ giới. Trong suốt quá trình triển khai các hoạt động này, chúng tôi có vinh dự được hợp tác với nhiều nữ lãnh đạo, doanh nhân, nhà đổi mới và chuyên gia đang dẫn đầu phong trào Chuyển dịch kép ở Việt Nam. Câu chuyện của nhiều tấm gương tiêu biểu đã được ghi lại và chuyển đến tay bạn đọc thông qua cuốn sách này.

Chúng tôi mong rằng cuốn sách *Phụ nữ kiến tạo tương lai: Câu chuyện Chuyển dịch kép* sẽ truyền cảm hứng cho nhiều phụ nữ ở Việt Nam và trên khắp thế giới để chia sẻ câu chuyện của chính họ. Cùng với những sáng kiến khác do Chính phủ Đức hỗ trợ thông qua GIZ, DTC Việt Nam hi vọng sẽ truyền cảm hứng và khích lệ trẻ em gái, những người sẽ kiến tạo nên sự thay đổi trong tương lai, tự tin viết lên câu chuyện của chính mình.

Tìm hiểu thêm về DTC Việt Nam qua website của chúng tôi: Digital Transformation Center Vietnam | BMZ Digital.Global (bmz-digital.global)³

Thân mến,

Tarek Hassan

Trưởng dự án Trung tâm Chuyển đổi số Việt Nam



¹ International Telecommunication Union. (2022). Measuring digital development: Facts and Figures 2022. ITU Publication.

² Yang, X., Sabyroza, L., & Karimova, Z. (2023, November 22). Empowering Women as Central Asia Builds a Green Economy. Asian Development Blog (adb.org). <https://blogs.adb.org/blog/empowering-women-central-asia-builds-green-economy>

³ <https://www.bmz-digital.global/en/initiatives/digital-transformation-center-vietnam/>



THS. VŨ THỊ THÁI AN

ĐỒNG SÁNG LẬP – GIÁM ĐỐC ĐIỀU HÀNH TUBUDD

Điều gì sẽ xảy ra nếu tất cả mọi người trên Trái Đất này đều nói chung một ngôn ngữ?

“Viễn cảnh về một thế giới nơi mà con người giao tiếp với nhau bằng trái tim, mà không hề có bất cứ rào cản ngôn ngữ hay sự khác biệt về địa lý và văn hoá là một mong ước tự nhiên nguyên thủy.” Làm thế nào để chúng ta có thể hòa nhập ngay lập tức vào một cuộc sống mới ở một nơi xa lạ? Làm thế nào để chúng ta - một người xa xứ - có thể hiểu được văn hoá, phong tục tập quán và thậm chí sinh sống hoặc làm việc cùng với người bản địa một cách tự nhiên?

Tubudd là nền tảng kết nối khách du lịch quốc tế với những người bạn bản địa được thành lập năm 2017 tại Anh quốc bởi Vũ Thị Thái An (Annie Vũ) để giúp mọi người từ khắp nơi trên thế giới trả lời những câu hỏi đó. Tubudd, lấy cảm hứng từ hai chữ Tour và Buddy - người bạn của chuyến đi, không đơn thuần là một nền tảng cung cấp dịch vụ về du lịch mà là một người bạn đồng hành tin cậy khi bạn đặt chân đến một vùng đất xa lạ.

Đã từng trải qua ít nhất 4 lần khởi nghiệp, nên với Annie, Tubudd không phải là một ý tưởng bộc phát nhất thời. Hạt giống này đã được gieo mầm âm thầm từ khi Annie là một cô bé 7 tuổi, lần đầu tiên được mẹ dẫn đi Hồng Kông cùng với các cô chú từ khắp mọi miền đất nước. Lần đầu tiên trong đời cô bé An 7 tuổi được nghe nhiều thứ tiếng, gặp gỡ nhiều người và cảm nhận được sự khác biệt văn hoá nhiều như vậy. Đó là cú sốc văn hoá đầu tiên đã tạo một cú hích khiến Annie bước ra khỏi biên giới của chính mình. Để rồi sau đó, hạt giống này bắt đầu nảy mầm và đâm chồi khi Annie đặt chân đến nước Anh để hoàn tất chương trình học thạc sĩ của mình.

Chỉ với hai bàn tay trắng cùng lý tưởng khởi nghiệp mạnh mẽ và bền bỉ là Tubudd, Annie bắt đầu tiếp cận đến những buổi tư vấn khởi nghiệp không thu phí do Chính phủ Anh Quốc tổ chức nhằm mục đích tiếp cận với các chuyên gia trong cùng lĩnh vực. Và cô đã nhận về được rất nhiều lời khuyên hữu ích và đồng hành cùng cô cho đến tận bây giờ. **“Tại sao lại không thể khởi nghiệp với chỉ 1 bảng Anh nhỉ?”**

Nghĩ vậy, Annie bắt đầu chia sẻ và thuyết phục bạn bè của mình mỗi người góp vốn 1 Bảng Anh cho dự án Tubudd và thực hiện một chiến dịch gọi vốn cộng đồng từ chính danh sách 5,000 bạn bè Facebook của mình. Cô đã kiên trì “gõ cửa” và tìm đến trò chuyện với tất cả những người tiềm năng để trao đổi về dự án Tubudd.

“Liều và không ngại khổ, phải có những thứ này bạn mới có thể dẫn thân được ở ngành du lịch vì đây không phải là một công việc nhàn nhã.”

Thời gian quay về Việt Nam để bắt đầu với Tubudd đã thực sự rất khó khăn bởi vì mọi thứ liên quan đến hệ sinh thái khởi nghiệp là hoàn toàn mới mẻ đối với Annie. Đây là giai đoạn “cây non” Tubudd bắt đầu đối mặt với sự khắc nghiệt ở một hệ sinh thái khởi nghiệp còn đang trong giai đoạn hình thành. Rồi dịch COVID kéo đến, trong hơn 2 năm, du lịch hoàn toàn bị đình trệ, toàn bộ đội ngũ Tubudd phải thu hẹp và xác định lại định hướng kinh doanh mới khi thị trường đã và sẽ thay đổi rất nhiều. Nhờ chiến lược xây dựng nội lực công ty bài bản, ngay khi thị trường mở cửa trở lại sau dịch COVID, Tubudd tiếp tục gọi vốn thành công và nhận được khoản đầu tư hạt giống từ quỹ đầu tư The Ventures của Hàn Quốc. Đây là nhà đầu tư thứ 4 của Tubudd sau 2 nhà đầu tư thiên thần và Vietnam Silicon Valley khi Tubudd mới về Việt Nam năm 2018.

Là một phụ nữ khởi nghiệp, Annie cho biết: Dù nói ra hay không, người phụ nữ luôn chịu áp lực phải thành công về mọi mặt, cả công việc và gia đình. Áp lực giằng xé khiến họ phải làm nhiều hơn và nuối tiếc nhiều hơn khi nghỉ lại những khoảng thời gian đẹp nhất trong thanh xuân để dẫn thân cho sự nghiệp.

“Minh sẽ chọn con đường mà mình muốn đi thôi. Không nhất thiết phải là con đường có tất cả mọi thứ. Nếu như mình đã lựa chọn và chắc chắn với lựa chọn nào thì mình hãy quyết tâm với lựa chọn đấy. Đừng nhìn lại!”



ĐINH NGUYỄN THIÊN ÂN

CHUYÊN VIÊN HỖ TRỢ NGHỀ NGHIỆP, ĐẠI HỌC VIỆT ĐỨC (VGU)

**"Mỗi trải nghiệm đều mang tới sự trưởng thành riêng
và tầm nhìn rõ ràng lớn lao hơn"**

- Indira Gandhi

Đinh Nguyễn Thiên Ân, cô sinh viên có luận văn xuất sắc nhất toàn khóa chuyên ngành Công nghệ sinh học đã từng dự định chuyển ngành khi phát hiện ra ngoài nghiên cứu vi khuẩn, trái tim mình hướng về những công việc liên quan đến phát triển con người. Từ nghiên cứu công nghệ sinh học trong phòng thí nghiệm, cô quyết định rẽ nhánh sang làm công tác đào tạo kỹ năng quản lý doanh nghiệp, sau đó chuyển sang tổ chức phi lợi nhuận và hiện tại đang công tác trong môi trường giáo dục đại học. Những bước rẽ liên tục tuy đột ngột nhưng một cách hữu ý đều hướng Ân đến vai trò kết nối và phục vụ cộng đồng. Đơn cử, dự án Digi Me mà Ân điều phối đã kết nối hàng trăm sinh viên các chuyên ngành công nghệ thông tin, truyền thông và quảng cáo số thực hiện các dự án con hổ trợ cho nhiều tổ chức xã hội ở khu vực Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận.

Sau nhiều thay đổi, Ân chọn quay trở lại môi trường đại học để cống hiến bởi cô luôn nhớ về quãng thời gian khi mình bắt đầu những bước đầu tiên trên hành trình khám phá bản thân và nghề nghiệp. Công việc này cũng thôi thúc Ân tìm kiếm những cách tiếp cận giúp cho người học vừa tự tin với kiến thức mình học được, vừa có thể mang lại lợi ích cho người khác. Nhờ đó, các sinh viên có thể tìm thấy điểm liên kết giữa việc học và thực tiễn, giúp người học phát triển chuyên môn và nhân cách để phục vụ xã hội và cộng đồng trong tương lai. Từ đó, các em có được sự tự tin ở bản thân và tìm thấy ý nghĩa của khoảng thời gian ngồi trên ghế nhà trường.

Chọn di chuyển về công tác tại Bến Cát, Bình Dương vì không gian xanh sạch ở đây; cứ mỗi 7 giờ sáng, Ân sẽ lên xe buýt đến trường Đại học Việt Đức để bắt đầu một ngày mới. Một ngày làm việc của cô bắt đầu bằng việc trao đổi e-mail với đối tác doanh nghiệp và sinh viên, các ca tư vấn nghề nghiệp cho sinh viên. Bên cạnh đó, Ân còn hỗ trợ

tư vấn cho các hoạt động và dự án sinh viên, cũng như họp lên kế hoạch cho các hoạt động hỗ trợ kỹ năng nghề nghiệp cho các em. Tinh thần giáo dục mà Ân theo đuổi và muốn khuyến khích ở sinh viên là học tập qua phục vụ cộng đồng (Community Engaged Learning). Đây là mô hình học tập hướng tới việc làm chủ và áp dụng kiến thức và kỹ năng học thuật trong các tình huống thực tế, để đáp ứng nhu cầu của cộng đồng. Rộng mở hơn trong bối cảnh Việt Nam là các doanh nghiệp vừa và nhỏ đang cần nguồn lực để phát triển.

Phụng sự cộng đồng là truyền thống gia đình từ thời ông bà hai bên nội ngoại cô để lại. Ông bà ngoại là những người được dân chúng cả vùng biết đến, yêu mến và kính trọng vì sự tử tế và phụng sự cộng đồng trong suốt cuộc đời. Kể về ông nội mình, Ân nhớ: tuy chỉ học tới lớp 2 nhưng ông có thể mày mò tìm hiểu và tự tìm ra cách lai tạo các giống lúa mới và chia sẻ với bà con trong vùng.

"Chuyện làm việc cộng đồng đối với thế hệ của ông bà mình là một cái gì đó rất bình thường. Họ không cần ai nhắc nhở là tôi đang làm việc tốt. Nó là một việc giống như hơi thở. Những cái để lại khi ông bà mất không phải là sự nghiệp kinh doanh, thành tựu này kia mà là sự tử tế và phụng sự cộng đồng trong công việc ông bà làm mỗi ngày."

Giờ đây, Ân lại tiếp nối truyền thống gia đình và con đường của những người thầy cô đã giúp đỡ cô khi mới vào thành phố học đại học qua công việc hỗ trợ nghề nghiệp cho thế hệ trẻ. Đã từng mong mình có một con đường sự nghiệp thẳng tắp, nhưng giờ Ân hiểu được giá trị của sự gập ghềnh trên con đường mà mình đã phải đi qua để trưởng thành. Cô tin rằng, chỉ cần có sự đồng hành của một người có kinh nghiệm để hỗ trợ về mặt kiến thức và tinh thần, những bạn trẻ có thể dần bước trên hành trình trưởng thành của mình và trên hành trình đó, chia sẻ tinh hoa và năng lực của mình vào phục vụ cho cộng đồng.



dòng
dòng

THS. TRẦN KIỀU ANH

ĐỒNG SÁNG LẬP – GIÁM ĐỐC ĐIỀU HÀNH THƯƠNG HIỆU THỜI TRANG BỀN VỮNG DÒNG DÒNG

"Bất kể cuộc sống có khó khăn thế nào, sẽ luôn có một điều gì đó bạn có thể làm được và thành công. Miễn là bạn đừng bao giờ bỏ cuộc."

- Stephen Hawking

Là một nhà thiết kế, việc có thể hô biến những thứ tưởng chừng như vô dụng phải vất đi thành những vật dụng hữu dụng, bền chắc và xinh đẹp là một thử thách thú vị và cũng là một bước ngoặt lớn với sự nghiệp thiết kế UX của Trần Kiều Anh. Năm 35 tuổi, một lần tình cờ ngồi cà phê với hai người bạn giữa lúc đang gặp khủng hoảng sự nghiệp, chị bắt gặp rất nhiều mảnh bìa nhựa cũ bị vứt bỏ nằm lẫn lóc trong đồng rác. Chợt nghĩ mỗi lần một sự kiện diễn ra là mấy chục m² hiflex lại bị vứt bỏ, Kiều Anh xắn tay phác thảo bản vẽ và thực hiện chiếc túi tái chế đầu tiên từ bìa cũ. Từ đó đến nay trải qua hàng trăm lần điều chỉnh, thử nghiệm, Dòng Dòng đã trở thành một thương hiệu thời trang bền vững được sự quan tâm và ủng hộ của nhiều thương hiệu lớn như Muji, Pizza 4P's.

"Dòng qua dòng lại – Đỡ hại môi trường."

Dòng Dòng là phiên âm tiếng miền Nam của từ "vòng vòng", nghĩa là đi vòng quanh. Thay vì kết thúc cuộc đời tại các bãi rác, bị chôn lấp, các tấm bìa cũ, bìa vụn được đội ngũ Dòng Dòng thu mua, rửa sạch bằng các chất không gây hại, thiết kế và may hoàn toàn thủ công để làm mới thành những sản phẩm thời trang độc đáo. Thử thách của Dòng Dòng là người thiết kế không được lựa chọn nguyên liệu tùy ý như khi mua vải nguyên liệu mới. Tùy thuộc vào tấm bìa có trên tay, Dòng Dòng sẽ sáng tạo ngẫu hứng. Mặt khác, bìa là một trong những chất liệu có tính chống chịu thời tiết lì lợm nhất nên túi có công năng cực kỳ chắc chắn, có khả năng chống thấm, chống ẩm và chống nắng chịu mưa rất bền bỉ.

Mô hình kinh doanh của Dòng Dòng chỉ ra một tiềm năng to lớn của thời trang tuần hoàn, nhất là từ rác thải từ hoạt động nông nghiệp.

Theo Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức GIZ, năm 2022 diện tích nuôi tôm trên cả nước đạt khoảng 737,000ha, trong đó Đồng bằng sông Cửu Long chiếm 92.4%. Mỗi năm, 1ha ao tôm cần từ 1.7 – 2.6 tấn bìa lót ao.¹ Tuy vậy, bìa lót ao tôm sau khi sử dụng một vài năm sẽ phải thay mới. Từ đó, một lượng lớn bìa cũ bị đem bỏ hoặc đôi khi được tái sử dụng để lót ao cá, phơi lúa,... với dòng đời ngắn, ít giá trị. Nhờ sự hỗ trợ của GIZ, Dòng Dòng tiếp cận nguồn bìa để thu gom, lên kế hoạch tái chế và ra mắt một bộ sưu tập tháng 6/2023 sau nhiều tháng làm việc.

Hiện tại để mở rộng hoạt động kinh doanh và đáp ứng nhu cầu của nhiều bạn trẻ quan tâm đến môi trường, Dòng Dòng vừa dời về một xưởng ở cuối hẻm đường Bùi Đình Túy, Thành phố Hồ Chí Minh. Sở hữu một ý tưởng kinh doanh độc đáo và giàu tiềm năng mở rộng, nhưng Kiều Anh chia sẻ ý tưởng không phải là tất cả.

"Nghĩ ra được ý tưởng kinh doanh là việc không khó. Biến nó thành hiện thực cũng không khó. Kiên trì đeo đuổi ước mơ ngay cả trong những ngày đen tối nhất mới là khó."

Thách thức khởi nghiệp của Kiều Anh là đối mặt với kỳ vọng phải mở rộng một cách nhanh chóng. Đôi khi việc bằng lòng với tốc độ phát triển vừa phải nhưng vững chãi trong tình hình kinh tế nhiều biến động dễ khiến chị bị đánh giá: "Là do mình là phụ nữ". Nhưng Kiều Anh muốn Dòng Dòng là nơi mà chị được làm công việc yêu thích và tự hào; ở đó có sự cân bằng và mọi người không ai phải làm quá giờ. Là một người mẹ trẻ, chị cảm thấy hành trình khởi nghiệp sẽ càng đáng nhớ hơn khi được nhìn thấy con gái mình lớn khôn cùng Dòng Dòng.

¹ Nguyen, D. (2023, June 19). Dòng dòng biến rác thải nông nghiệp thành nguyên liệu thời trang bền vững. Harper's Bazaar Vietnam. <https://bazaarvietnam.vn/tui-dong-dong-bien-rac-thai-nong-nghiep-thanh-nguyen-lieu-thoi-trang-ben-vung/>



THS. NGUYỄN THỊ NGỌC DUNG

CHUYÊN GIA NGHIÊN CỨU VÀ PHÁT TRIỂN HỆ SINH THÁI ĐỔI MỚI SÁNG TẠO VÀ KHỞI NGHIỆP,
TRUNG TÂM ĐỔI MỚI SÁNG TẠO QUỐC GIA.

"Khi nào thì lợi ích của Doanh nghiệp cũng đồng thời là chính nghĩa của xã hội?"

- Shibusawa Eiichi

Khi nhắc tới hai từ "chính sách", không biết cảm nhận đầu tiên của bạn là gì? Đó có phải là hàng chồng tài liệu khó cắt nghĩa có thể làm cho một người bối rối, không biết bắt đầu từ đâu và nên làm gì? Xây dựng được chính sách đã khó, làm thế nào để các chính sách này đi vào đời sống một cách nhanh chóng, giải quyết những vướng mắc, khó khăn của thực tiễn còn khó hơn. Đây là một thách thức thú vị trong sự nghiệp nghiên cứu chính sách 30 năm của chị Nguyễn Thị Ngọc Dung. Được giáo dục trong gia đình có truyền thống Nho giáo, nhưng chị cũng được kế thừa từ bố tính cách tò mò, thích khám phá, phản biện nhanh và dí dỏm.

Cách đây hơn 10 năm, những khái niệm start-up, quỹ đầu tư mạo hiểm Venture capital,... hoàn toàn mới lạ với một quốc gia như Việt Nam. Chính phủ bấy giờ đã cử các chuyên gia ưu tú, trong đó có chị Ngọc Dung, sang Thung lũng Silicon, Hoa Kỳ để làm việc, nghiên cứu và học tập nhằm tìm ra một mô hình phù hợp mang về đề xuất cho tiến trình xây dựng chính sách phát triển hệ sinh thái đổi mới sáng tạo của Việt Nam. Trong một chuyến xe công tác cùng các lãnh đạo, chỉ có mấy tiếng đồng hồ để trao đổi dọc đường, chị đã cắt nghĩa những khái niệm cơ bản, quan trọng về khởi nghiệp, sáng tạo, đổi mới một cách nhanh chóng và chính xác cho những người ra quyết định cấp cao. Nhờ được mọi người hiểu và đón nhận vào thời điểm Chính phủ đang nỗ lực tìm hướng phát triển thúc đẩy các hoạt động đổi mới từ doanh nghiệp, Đề án 844 (Đề án "Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025") đã được ra đời. Đề án đã đặt nền tảng quan trọng để phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo ở Việt Nam. Từ đó nhiều vườn ươm khởi nghiệp, các trung tâm sáng tạo tư nhân và nhà nước được hình thành và phát triển mạnh mẽ trong những năm gần đây. Đó là những bệ đỡ ươm tạo các công ty khởi nghiệp (start-up) góp phần tạo ra nhiều việc làm và thúc đẩy tăng trưởng kinh tế.

Lúc đang làm việc tại Hoa Kỳ, một người bạn đã giới thiệu cho chị cuốn sách "Vũ Dạ Đàm" của

Shibusawa Eiichi, doanh nhân lập quốc vĩ đại của Nhật Bản. Cuộc đời của Shibusawa Eiichi là sự kết hợp giữa văn hóa, đạo đức kinh doanh, lòng yêu nước, và tinh thần phụng sự xã hội. Cuốn sách này đã để lại tác động sâu sắc đến chị trong một thời gian dài và có lẽ nó đã ảnh hưởng đến cuộc sống hiện tại của chị với một tâm tư như mang nợ phải trả, thôi thúc chị phải cố gắng nhiều hơn nữa cho cộng đồng. Cùng lúc đó, chị bắt đầu nhận thấy Thung lũng Silicon có nguồn nhân lực người Việt trẻ tuyệt vời. Nếu có thể kết nối, thúc đẩy được nguồn nhân lực có chất lượng cao với kiến thức quý báu này về Việt Nam, họ sẽ là hạt nhân thúc đẩy cho đất nước đổi mới sáng tạo và phát triển công nghệ.

Một trong những thành tựu trong sự nghiệp ngoại giao khoa học đáng nhớ nhất của chị là cuộc tâm sự với các lãnh đạo cao cấp của Việt Nam nhân chuyến thăm Thung lũng Silicon về nguồn nhân lực và đam mê của cộng đồng trí thức người Việt ở Hoa Kỳ và những mong muốn của họ được cống hiến cho Tổ quốc. Chỉ 4 tháng sau cuộc nói chuyện này, Chính phủ Việt Nam đã mời 100 chuyên gia công nghệ, từ các tập đoàn công nghệ nổi tiếng thế giới như Google, Facebook, Tesla, Hitachi, Alcatel tới các nhà khoa học, giáo sư trong các đại học trên thế giới như Stanford, Yale, Sorbonne về Việt Nam. Họ là những người tiêu biểu trong mảng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và nhân dịp này Mạng lưới Đổi mới sáng tạo Việt Nam được thành lập.

Là một người phụ nữ đi trước thời đại, học tin học, lập trình, quản lý cơ sở dữ liệu, quản trị mạng từ những năm 90; nhưng có lẽ sự đổi mới tinh thần khiến chị hạnh phúc nhất là khi phát hiện ra: **"Ồ, mình không cần phải áy náy khi công chia sẻ việc nhà cùng mình."** Buông bỏ các định kiến không còn phù hợp về vai trò của người phụ nữ cũng là một đổi mới thực thụ, để phụ nữ tự tin dẫn thân và đóng góp nhiều hơn cho các hoạt động vốn dĩ dành cho nam giới như Khoa học và Hoạch định Chính sách.



THS. PHẠM LÊ GIANG

GIÁM ĐỐC ĐIỀU HÀNH NORTHSTAR SOLUTIONS

“Khi bạn thực sự khao khát điều gì, cả vũ trụ sẽ hiệp lực để giúp bạn biến nó thành hiện thực!”

- Paulo Coelho

“Đến 2025 sẽ có 250 triệu tấn rác nhựa trong các đại dương, và con số này sẽ tăng lên 700 triệu tấn vào năm 2040, bằng trọng lượng của tất cả các loài cá. Mỗi năm, thế giới chứng kiến 13 triệu tấn rác nhựa đổ ra biển. Theo dự báo, khối lượng rác nhựa phủ khắp đại dương sẽ tăng lên gấp đôi sau 10 năm, gấp ba sau 20 năm, và nhiều hơn khối lượng cá biển toàn cầu trong 30 năm nữa. Ở những vùng nước sâu với áp suất lớn, vật liệu nhựa vẫn tồn tại và ước tính chúng sẽ mất từ 400 đến 1,000 năm để phân hủy”¹.

Đây là những thông tin có thể khiến bạn giật mình được công bố bởi Cơ quan Điều tra Môi trường có trụ sở tại Vương quốc Anh (EIA). Đây chính là lý do Phạm Lê Giang và những chuyên gia gạo cội trong lĩnh vực thủy sản và xử lý rác thải nước đến Việt Nam để chuyển giao mô hình nuôi thủy sản trên đất liền. Mô hình này sử dụng hệ thống tuần hoàn (RAS) và các công nghệ hiện đại nhất trên thế giới bao gồm AI, giải pháp đám mây, tự động hoá, robotics mà Na Uy đang là một trong những quốc gia dẫn đầu.

Phạm Lê Giang, sinh năm 1984, cựu học sinh trường chuyên Hà Nội - Amsterdam, là Giám đốc điều hành của công ty Norstar Solutions tại Na Uy. Giang vinh dự là nữ lãnh đạo duy nhất người Việt tham gia phát biểu tại hội nghị tập hợp hơn 100 các công ty, lãnh đạo cao cấp nhất của các tỉnh thành cùng các chuyên gia gạo cội về lĩnh vực xử lý rác thải nước tại Na Uy và châu Âu. Dù tuổi đời khá trẻ, bài chia sẻ về tầm nhìn và các công nghệ tiên tiến nhằm đưa ra những giải pháp rất độc đáo, sáng tạo để xử lý các vấn đề rác thải trên vịnh Oslo của Giang đã gây ấn tượng mạnh mẽ với các đồng nghiệp nam giới trong ngành. Giang chia sẻ:

“Kỷ nguyên của trí tuệ nhân tạo, robotics đang đến và mình đã và đang làm việc với những chuyên gia hàng đầu thế giới trong lĩnh vực này. Công ty mình sẽ ứng dụng triệt để các công nghệ này để giải quyết các bài toán khó nhất trong lĩnh vực thủy sản và xử lý rác thải nước.”

6 năm trước, Giang bất ngờ được giao nhiệm vụ dẫn dắt dự án xây dựng một trang trại cá hồi trên đất liền tại Việt Nam. Dự án này đã đưa chị quay

về quê hương sau nhiều năm sinh sống và định cư tại Na Uy. Chứng kiến nhiều người nông dân mất trắng vì tác động của biến đổi khí hậu, cũng như nhận thấy sự khác biệt rất lớn trong việc ứng dụng công nghệ vào nuôi trồng thủy sản tại Việt Nam và Na Uy, Giang cảm thấy sự thôi thúc quay về đóng góp cho quê hương. Giang vẫn nhớ lần đầu tiên gặp chị, Lê Thanh Lưu - một giáo sư nổi tiếng ngành thủy sản Việt Nam đã thốt lên: “Con gái thì làm sao làm được”. Tuy nhiên, chứng kiến sự quyết tâm của cô gái trẻ, không ngại khó ngại khổ, lăn lộn từ Nam ra Bắc, lên rừng xuống biển, đến những trang trại nuôi cá ở những nơi rừng núi xa xôi, hiểm trở nhất, đi lại vô cùng khó khăn, nguy hiểm; giáo sư đồng ý đồng hành cùng Giang. Giáo sư và đội ngũ các chuyên gia gạo cội về thủy sản với 50-60 năm kinh nghiệm từ Na Uy đã lên kế hoạch đào tạo chuyển giao công nghệ cho 100 trang trại cá đầu tiên tại Việt Nam. Đây thực sự là một hành trình thử thách về sức lực, quyết tâm và mạo hiểm cho nữ giới.

Sẵn sàng mạo hiểm, dám đương đầu với thách thức, luôn tràn đầy năng lượng, nhiệt huyết với các công việc mình làm là một trong những điểm rất nổi bật của Giang trong mắt đồng nghiệp, đối tác. Ở tuổi 19-20, Giang đã từng là “thủ lĩnh” trong nhiều chương trình từ thiện. Cô gái trẻ đã từng lặn lội lên tận Lũng Cú, Đồng Văn, Quản Bạ, Mèo Vạc với cả xe quần áo, sách báo, trao từng món quà của các nhà hảo tâm đến tận tay đồng bào. Thời thanh niên sôi nổi của Giang luôn gắn với biết bao các hoạt động kêu gọi từ thiện ủng hộ miền Trung mỗi đợt bão về. Nhiều năm trôi qua, dù đã vươn tới một vị trí được nhiều người ngưỡng mộ, Giang vẫn giữ trong mình trái tim nóng bỏng dám ước mơ thuở 20. Bởi dám ước mơ là tấm vé đầu tiên để biến bất kỳ một lý tưởng nào thành hiện thực.

“Không bao giờ là quá muộn để chia sẻ và nói về giấc mơ kiến tạo và thay đổi thế giới của bạn. Điều đó không bao giờ là ngu ngốc và cũng không bao giờ là quá muộn, cũng không cần phải lo lắng nếu không thực hiện được. Bạn đừng quên có rất nhiều các yếu tố dù bạn không thể ngờ đến được, đang ở phía trước và giúp cho ước mơ của bạn thành hiện thực.”

¹ Environmental Investigation Agency UK. (2022). *Connecting the Dots: Plastic pollution and the planetary emergency*. EIA UK. HYPER-LINK "<https://eia-international.org/wp-content/uploads/2022-EIA-Report-Connecting-the-Dots-SPREADS.pdf>" 2022-EIA-Report-Connecting-the-Dots-SPREADS.pdf (eia-international.org).



THS. PHÙNG THỊ THU HÀ

SÁNG LẬP CỬA HÀNG THỜI TRANG TUẦN HOÀN URBAN CIRCULAR SPACE
ĐIỀU PHỐI VIÊN DỰ ÁN TOÀN CẦU THUỘC CHƯƠNG TRÌNH PHÁT TRIỂN LIÊN HIỆP QUỐC (UNDP)

"Thế giới có đủ cho nhu cầu của tất cả mọi người,
nhưng có thể không đủ cho mong muốn của tất cả."

- Mahatma Gandhi

Hành động chống biến đổi khí hậu đã trở thành một bài toán cho nhiều quốc gia, nhiều doanh nghiệp trên nhiều lĩnh vực. Với Phùng Thị Thu Hà, sáng lập viên cửa hàng thời trang tuần hoàn Urban Circular Space, hành động để bảo vệ môi trường có thể bắt đầu từ một nơi ai cũng ghé thăm hằng ngày: chính là tủ quần áo của mình.

Thời trang là niềm đam mê trong mọi thời đại của phụ nữ. Để đáp ứng nhu cầu làm đẹp của đông đảo phụ nữ trên hành tinh, nhiều hãng thời trang ra đời, đưa thời trang trở thành một trong những ngành công nghiệp quy mô lớn với lực lượng lao động đông đảo, giá trị xấp xỉ 3 nghìn tỷ đô la, góp 2% GDP thế giới. Tuy nhiên, ít ai biết rằng lượng tài nguyên mà mỗi chiếc áo quần cần để ra đời và đến tay người tiêu dùng lớn hơn rất nhiều số tiền bỏ ra để đưa bộ cánh này về tủ quần áo của mình. Theo World Economic Forum, cần khoảng 2,700 lít nước để sản xuất một chiếc áo sơ mi¹. Lượng nước này đủ để một người uống ít nhất 8 cốc nước mỗi ngày trong vòng 3 năm rưỡi.

Là điều phối viên dự án toàn cầu về "Kinh doanh có trách nhiệm" của Chương trình Phát triển Liên Hiệp Quốc (UNDP), Hà chia sẻ:

"Ngành thời trang có lẽ được xem là một trong những ngành công nghiệp "tiêu tốn" nhiều tài nguyên thiên nhiên và sức lao động nhất. Vì vậy, một chiếc áo bị bỏ quên trong tủ quần áo không chỉ là một chiếc áo không được mặc mà còn là sự lãng phí tài nguyên của toàn bộ chuỗi giá trị để tạo ra chiếc áo: từ tài nguyên như đất, nước, đến sức lao động của người trồng bông dệt vải, người công nhân cắt may và mang chiếc áo đó đến cho mình."

Nhìn thấy thực trạng rất nhiều áo quần đẹp bị bỏ quên trong tủ quần áo và sự lãng phí nguồn tài nguyên khổng lồ này, chị bắt đầu mở ra một không gian nhận và trao đổi, đồng thời thử nghiệm tái chế quần áo đã qua sử dụng nhằm tăng vòng đời cho các sản phẩm thời trang. Bản thân chị cũng đã đến một số quốc gia như Singapore, Nhật, Úc và thấy nhiều mô hình kinh tế tuần hoàn và bền vững cho ngành thời trang như thrift shop (cửa hàng bán quần áo cũ), ký gửi, trao đổi, cho thuê, thời trang bền vững sử dụng các nguyên liệu thân thiện với môi trường, hoặc thiết kế lại quần áo thời trang. Các sản phẩm này rất hấp dẫn và đáp ứng nhu cầu không thua kém thời trang mua mới. Thực tế, thời trang tuần hoàn đang được đón nhận nhiệt tình của hàng loạt thương hiệu thời trang lớn trên thế giới, trong nỗ lực để thời trang trở thành một ngành công nghiệp mang lại lợi ích ròng cho con người và hành tinh. Tính đến tháng 8/2020, 86 công ty thời trang lớn chiếm 12.5% thị trường thời trang toàn cầu từ các thương hiệu đình đám như ASOS, H&M, Nike, Inditex, Kering và Target đến các nhà bán lẻ nổi tiếng như Nudie Jeans, Reformation, Ganni đã cùng ký vào Bảng cam kết Hệ thống Thời Trang Tuần hoàn 2020 (2020 Circular Fashion System Commitment) của Global Fashion Agenda.²

Là một giọt nước góp mình vào đại dương "tuần hoàn", Urban Circular Space hy vọng mọi người sẽ có một cảm giác mới mẻ hơn khi đứng trước tủ quần áo của mình, thấy được những tài nguyên vô hình và sức lao động đến từ những bàn tay khéo léo mà mảnh vải này đã đi qua trước khi biến hình thành một bộ đồ đẹp. Hai cửa hàng thời trang nho nhỏ ở phố Tôn Thất Tùng, Hà Nội và chung cư Phạm Viết Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh là hiện thực hoá về thời trang tuần hoàn và thực hiện trách nhiệm xã hội theo cách riêng của Hà. Tại sao không thể "bền vững" từ chính tủ quần áo của mình nhỉ?

¹ Leurent, H., & Abbosh, O. (2018). Driving the sustainability of production systems with fourth industrial revolution innovation. In World Econ. Forum (p. 58).

² Agenda, G. F. (2020). Circular Fashion System Commitment.



THS. NGUYỄN THỊ THÚY HẰNG

PHÓ CỤC TRƯỞNG CỤC QUẢN LÝ ĐẦU THẦU, BỘ KẾ HOẠCH VÀ ĐẦU TƯ

"Sức mạnh dành cho phục vụ, hơn là địa vị."

- Israel Houghton

Nền văn minh của con người được thành lập dựa trên sự đàm phán. Các cuộc đàm phán ở mọi quy mô giúp xã hội vận hành hiệu quả và có sức mạnh. Những cuộc đàm phán khéo léo giúp gắn kết các gia đình lại với nhau, mang lại lợi nhuận cho các tập đoàn và giúp các quốc gia thành công trên trường thế giới. Nguyễn Thị Thúy Hằng được biết đến là người đầu tiên tham gia đàm phán mở cửa thị trường mua sắm công của Việt Nam trong các hiệp định thương mại. Đáng nhớ nhất trong sự nghiệp của chị là việc tham gia đoàn đàm phán Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTPP) góp phần đưa Việt Nam trở thành thành viên chính thức thứ 7 của CPTPP vào ngày 14/01/2019.

Trong một thế giới không ngừng thách thức, chúng ta dễ dàng đánh giá thấp khả năng của chính mình. Đứng trước những trở ngại trong cuộc sống, chúng ta thường tự hỏi liệu mình có những gì cần thiết để vượt qua những thử thách này hay không. Tốt nghiệp Đại học Ngoại thương Hà Nội, Hằng chỉ hình dung sau khi tốt nghiệp, mình sẽ đi làm các công tác nghiệp vụ ngoại thương như xuất nhập khẩu, hoặc đàm phán hợp đồng cụ thể. Năng lực lãnh đạo và đàm phán của chị từ từ được khai mở khi chị thi đỗ và được phân công về Cục Quản lý đấu thầu, thuộc Bộ Kế hoạch và Đầu tư. 25 tuổi, chị thấy xung quanh mình là các lãnh đạo tài năng và được tận tình dìu dắt, tin dùng. Chị được tạo cơ hội tham gia soạn thảo Luật Đấu thầu đầu tiên của Việt Nam để học hỏi, cọ xát. Gần 20 năm sau, chị trở thành một trong các thành viên chủ chốt nhất soạn thảo Luật Đấu thầu năm 2023.

Hai mươi năm rèn giũa vừa làm chính sách, thực thi chính sách, vừa là thành viên của đoàn đàm phán Chính phủ đã hòa trộn thành năng lực ứng biến, kinh nghiệm, kiến thức để chị không "ngại" bất kỳ đối tác nào trên bàn đàm phán.

Không chỉ đàm phán gỡ bỏ thành công các rào cản thương mại trong khu vực, Hằng trực tiếp quản trị dự án Hệ thống mạng đấu thầu quốc gia. Đây là một nỗ lực phi thường để chuyển đổi gần 2,000 trang giấy chính sách thành một nền tảng trực tuyến để các nhà đầu tư và các nhà thầu có được một môi trường đấu thầu tự do cạnh tranh, công bằng, cởi mở, hiệu quả, toàn diện và dựa trên luật lệ. Nhờ nền tảng này, quá trình hoàn thiện bộ hồ sơ dự thầu được chuyển đổi số giúp các bên tham gia chuyên nghiệp, dễ dàng và nhanh chóng. Thống kê cho thấy trung bình một gói thầu, nhà thầu có thể tiết kiệm 5 triệu đồng chi phí đi lại mua hồ sơ, tiền công tác phí, photocopy, chứng thực.

Khả năng học hỏi từ góc nhìn của đối tác và các bên đứng ở lập trường đối nghịch tích lũy nhiều năm trên bàn đàm phán giúp Hằng phát triển một hệ thống mạng đấu thầu sát với nhu cầu của các nhà thầu và có tính hỗ trợ cao. Chị đã sử dụng vị thế và năng lực lãnh đạo của mình một cách hữu ích và mang lại lợi ích lớn cho rất nhiều người. Thành quả đáng ngưỡng mộ của chị đi lên từ một sức mạnh: sức mạnh của sự phụng sự. Chị gửi lại lời khuyên trong một câu:

"Tận lực tri thiên mệnh. Hãy làm hết sức mình, còn lại là số phận."



THS. LÊ KIM HUỆ

PHÓ TỔNG THƯ KÝ HỘI TRUYỀN THÔNG SỐ VIỆT NAM (VDCA)

Chậm lại không có nghĩa là mất cơ hội, đôi khi nó sẽ chuẩn bị cho bạn kỹ càng hơn nữa để đi xa hơn với một cái đích lớn hơn.

Trong 5 năm (từ 2017 đến 2022), Hội Truyền thông số Việt Nam (VDCA) đã chứng kiến và đồng hành cùng một hành trình chuyển đổi đặc biệt của Việt Nam: hành trình chuyển đổi số. Chị Lê Kim Huệ - một trong ba nữ lãnh đạo trong Ban thường vụ của VDCA đã dẫn dắt 10 nữ đồng nghiệp tham gia hành trình đầy gian nan này ngay từ ngày đầu trong công cuộc chuyển đổi số tại Việt Nam.

Các chị đã không ngại khó khăn, thách thức, dấn thân tìm kiếm những phương pháp tiếp cận, giải pháp phù hợp giúp cho nhiều tập đoàn viễn thông lớn cũng như rất nhiều doanh nghiệp nhỏ và vừa thành công trên con đường chuyển đổi số. Huệ chia sẻ:

“Cảm hứng giúp tôi đam mê ngành khoa học bắt đầu từ bộ phim “Hidden Figures” của đạo diễn Theodore Melfi, dựa theo một sự kiện có thật. Bộ phim là hành trình của những người phụ nữ đã vượt qua mọi rào cản về kỳ thị chủng tộc và phân biệt giới để trở thành những nữ anh hùng trong ngành khoa học vũ trụ. Chính những người phụ nữ như Katherine G. Johnson (Taraji P. Henson), Dorothy Vaughan (Octavia Spencer) và Mary Jackson (Janelle Monáe) đã luôn truyền động lực cho tôi trên hành trình đầy chông gai này”.

Dù là một trong những người đầu tiên đóng góp cho quá trình chuyển đổi số tại Việt Nam trong thập kỷ vừa qua, nhưng với Huệ, mọi thứ mới đang chỉ là sự khởi đầu. Thay vì khuyến khích các doanh nghiệp đầu tư, cập nhật công nghệ mới nhất cũng như triển khai chuyển đổi số nhằm bắt kịp xu thế toàn cầu, Huệ đã tư vấn các tổ chức nhìn nhận chuyển đổi số có tính chất chiến lược, tổng thể, lâu dài và toàn diện; từ đó có thể chuyển đổi xanh, thành công và phát triển bền vững.

“Đây không đơn thuần là cuộc chiến/cuộc chạy đua về công nghệ mà đây là một hành trình chuyển hoá nhận thức, thói quen của toàn bộ tổ chức.”

Định hướng tạo ra sự lan tỏa chiến lược của VDCA là đồng hành và tác động tới các Tập đoàn có ảnh hưởng trong ngành, từ đó tạo ra một hiệu ứng sóng theo chiều dọc ngành nhằm tạo cảm hứng cho các doanh nghiệp khác cùng chuyển đổi. Chị còn đóng vai trò kết nối mời các doanh nghiệp lớn chung tay san sẻ nguồn lực hỗ trợ cho các doanh nghiệp nhỏ vốn hạn chế về nhân lực và tài lực. Chuyển đổi số không chỉ dành cho các tập đoàn/công ty công nghệ, đối với công ty hoạt động trong ngành nghề khác như Blusaigon – công ty thủ công cao cấp sơn mài từ vỏ sò, Huệ đã đồng hành và truyền cảm hứng từ ý nghĩa công việc chị đang theo đuổi. Chuyển đổi số là cơ hội dành cho các thương hiệu quốc gia bứt khỏi biên giới và chia sẻ tinh hoa của người Việt với thế giới.

Đi tiếp hay dừng lại lúc nào cũng là một trăn trở của những phụ nữ khởi nghiệp. Năm 25 tuổi, chị đã từng đắn đo khi mẹ khuyên nên dừng lại để kết hôn và ổn định gia đình thay vì học lên tiến sĩ ở Thụy Sĩ. Huệ kết hôn năm 31 tuổi, và xem quyết định chọn ở lại Việt Nam năm xưa chỉ là một chặng tạm dừng trên hành trình dài của mình. Ở tuổi 38, khi nghĩ về ước mơ đi học ở Thụy Sĩ mình đã từng ấp ủ, Huệ đã sẵn sàng hơn cho cơ hội học tập này bởi chị đã có hành trang là rất nhiều kinh nghiệm quý báu cũng như sự đồng hành và ủng hộ của ông xã.

“Chị tin rằng khi người phụ nữ là chính mình, yêu chính mình, trân trọng sự khéo léo mềm mại của mình thì họ sẽ có được tất cả mọi thứ tốt đẹp: gia đình hạnh phúc, công việc ý nghĩa và cơ hội phục vụ cho những mục đích lớn hơn.”



KTS. LÝ THÚY HƯƠNG

CHUYÊN GIA TƯ VẤN CÔNG TRÌNH XANH – HIỆU QUẢ NĂNG LƯỢNG, VILANDCO

"Những gì tốt đẹp mà chúng ta xây dựng sẽ xây đắp lại chính chúng ta."

- Jim Rohn

Như một thói quen, cứ vào mỗi chiều thứ bảy, chị Lý Thị Thuý Hương vẫn thường quay về nhà cha mẹ – một căn nhà nhỏ trong khu tập thể giáo viên trường Đại học Nông Lâm – Thủ Đức - nơi chị lớn lên và trưởng thành trong tình yêu thương của những người thân trong gia đình.

Xuất thân từ ngành Kiến trúc nội thất, sau 10 năm hành nghề, Hương trải qua nhiều loại hình, quy mô công trình từ nhỏ đến lớn, từ thiết kế đến thi công. Năm 2010, nhận thấy lĩnh vực Công trình xanh, Công trình hiệu quả năng lượng sẽ là xu hướng của tương lai, Hương quyết định thách thức bản thân bằng việc chuyển hướng sang mảng tư vấn hiệu quả năng lượng trước sự ngạc nhiên của bạn bè, đồng nghiệp. Ngay cả người thầy, một kiến trúc sư (KTS) khá nổi tiếng mà chị có cơ hội làm việc cùng qua các công trình cũng tỏ ra tiếc nuối, nghi ngại với quyết định của chị. Nhưng sau một thời gian, gặp lại chị qua những hội thảo về Công trình xanh mà chị cùng một số các KTS khác tổ chức, trước sự thay đổi của học trò, thầy nhìn nhận và động viên: **"Em đã có lựa chọn đúng. Công trình xanh sẽ là xu hướng tất yếu."**

Xuất phát điểm của chị không phải là về kỹ thuật cơ điện, nên đó cũng là thử thách lớn nhất của chị khi làm trong lĩnh vực tư vấn hiệu quả năng lượng. Với công việc chính là Kiểm toán năng lượng cho lĩnh vực công trình xây dựng, chị đã phải tự học hỏi từ con số 0, tìm hiểu từ sách báo, tài liệu, từ đồng nghiệp để hiểu về các nguyên lý hoạt động, vận hành các hệ thống thiết bị cơ điện trong công trình. Vốn là người yêu thích công việc, Hương không ngại nhận mình là người của công việc. Mỗi ngày làm việc của chị

thường xuyên kéo dài từ sáng cho tới tận khuya. Với gia đình, chị vẫn luôn cố gắng thu xếp, cân bằng việc chăm sóc gia đình và công việc một cách hợp lý nhất.

"Khi có những dự án khó, khác thường một chút xíu, thì chị cảm thấy thú vị, thách thức hơn và luôn cố gắng giải quyết thật tốt. Cái gì mình làm, mình thấy được thì người khác mới thấy được. Nên mình phải làm tốt nhất có thể đã."

Với lĩnh vực tư vấn Công trình xanh, theo Hương, nếu các chủ đầu tư tiếp cận sớm từ giai đoạn thiết kế thì sẽ mang lại hiệu quả về chi phí, tiết kiệm năng lượng, nước, tăng hiệu quả vận hành cho dự án. Tại Việt Nam, các loại chứng nhận Công trình xanh phổ biến có thể kể đến LEED (Mỹ), LOTUS (Việt Nam), EDGE (IFC - Ngân hàng Tài chính thế giới), trong đó LEED là chứng nhận chiếm tỷ lệ cao nhất. Với chứng nhận Công trình xanh, Doanh nghiệp có nhiều lợi thế trong việc giảm chi phí vận hành và cải thiện sức khỏe, đem lại sự tiện nghi thoải mái cho người sử dụng, có nhiều lợi thế xuất khẩu hàng hoá (đối với chủ đầu tư công nghiệp), cũng như gia tăng uy tín thương hiệu về phát triển bền vững.

Theo Bộ Xây dựng, số lượng Công trình xanh của Việt Nam tính đến tháng 6/2023 hiện mới đạt khoảng 300 công trình với tổng diện tích khoảng trên 7.2 triệu m² sàn xây dựng¹. Con số này quá khiêm tốn so với số lượng công trình được xây dựng, đưa vào hoạt động và so với tiềm năng bảo vệ môi trường. Sự có mặt của những chuyên gia như chị Hương đóng vai trò hết sức quan trọng trong thúc đẩy các công trình hướng đến Công trình xanh, công trình hiệu quả năng lượng. Đây là một thử thách mà Hương luôn sẵn sàng đón chào.

¹ Thang, T. (2023, September 29). Việt Nam có khoảng 7.2 triệu m² sàn xây dựng công trình xanh. Government News. <https://bachinhphu.vn/viet-nam-co-khoang-72-trieu-m2-san-xay-dung-cong-trinh-xanh-10223092909214763.htm>



LÊ KIM

SÁNG LẬP – GIÁM ĐỐC ĐIỀU HÀNH CL2B (CLOSED LOOP TO BALANCE)

"Tôi không thất bại. Tôi chỉ tìm ra 10,000 cách không thành công."

- Thomas Edison

Phát triển kinh tế tuần hoàn đang trở thành xu hướng của các quốc gia, nhất là khi nguồn tài nguyên trên thế giới là có hạn. Nếu như mô hình kinh tế tuyến tính đã tạo một lối mòn tư duy kinh tế về khai thác tài nguyên, sản xuất và vứt bỏ sau tiêu thụ, dẫn đến việc tạo ra một lượng phế thải khổng lồ; kinh tế tuần hoàn chú trọng vấn đề quản lý và tái tạo tài nguyên theo một vòng khép kín, nhằm tránh tạo ra phế thải. CL2B, viết tắt từ Closed loop to balance, được sáng lập bởi Lê Kim cuối năm 2019, là một trong những công ty tư vấn chiến lược và quản lý nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp chuyển đổi sang mô hình kinh doanh tuần hoàn tại khu vực Đông Nam Á. Chữ "B" trong CL2B là Balance - cân bằng:

"Một nền kinh tế cũng có tính chất như một con người. "Con người" đó sống bền vững khi đạt được trạng thái cân bằng. Mọi người sống vui vẻ, hạnh phúc và hòa hợp cùng nhau; và môi trường không phải chịu tổn hại khi cộng sinh cùng với loài người."

Tuy mới ra đời chưa tới 5 năm, CL2B đã được chọn đồng hành cùng nhiều tên tuổi lớn như H&M, TAL Apparel, IKEA, GIZ và IDH trong các hoạt động về phát triển bền vững. Hai ngành trọng điểm mà CL2B lựa chọn tham gia là bao bì và dệt may, do những sản phẩm này có vòng đời sản phẩm khá ngắn, sử dụng nhiều tài nguyên thiên nhiên để sản xuất với tác động lớn tới môi trường và tạo áp lực lớn cho hệ thống quản lý chất thải rắn còn chưa được phát triển trong những quốc gia Đông Nam Á. Đối với dệt may, CL2B đồng hành với các nhãn hàng và công ty sản xuất dệt may trong chiến lược giảm thiểu rác thải rắn hướng tới không rác thải. Đặc biệt, CL2B đồng hành phát triển chuỗi cung ứng khép kín cho vải vụn - một dòng thải lớn của ngành công nghiệp dệt may ở Việt Nam. Đối với ngành bao bì, đặc biệt vấn nạn của bao bì nhựa; CL2B mang hướng tiếp cận giảm thiểu tác động ngay từ khâu thiết kế và lựa chọn nguyên vật liệu nhằm

giảm chi phí EPR¹ và thiết kế hệ thống thu hồi rác thải bao bì sau khi sử dụng cho các nhãn hàng.

Suốt những năm 18-20 tuổi, Kim đã đổi qua nhiều trường học khác nhau. Kim luôn tự hỏi thực sự mình muốn học điều gì, giá trị của giáo dục là gì.

"Lúc tốt nghiệp đại học, tôi nhận ra mình không tích lũy được nhiều kiến thức và tự vấn có phải là do mình không đủ giỏi để lĩnh hội kiến thức đó. Vì vậy tôi quyết tâm vào học một mảng nhỏ của Oxford - một ngôi trường danh tiếng ở Anh và được học dưới những vị giáo sư hàng đầu về Tâm lý và Kinh tế Hành vi. Và sau những buổi học mà phải thức dậy sớm, xuất phát từ 5h sáng ở London để tới Oxford học, tôi vô cùng mừng rỡ khi nhận ra giá trị của giáo dục là sự đồng hành của người dạy và quyết tâm của người học."

Xuất thân từ một gia đình lao động ở Vinh (Nghệ An), người ảnh hưởng sâu sắc nhất tới việc định hình nhân cách của Kim là bố. Ông là người luôn kiên định với nguyên tắc sống về sự sẵn lòng cho đi, lòng trung thực, sự tốt bụng và vị tha. Cách ông đối đãi tận tâm với những người thân và bạn làm ăn chung với mình tác động lớn đến cách Kim phát triển bản thân:

"Con có thể làm được tất cả. Nhưng đừng để hành động của người khác quyết định bản chất mình là ai. Hãy luôn nghĩ tới lợi ích của người khác nữa dù họ có mong đợi hay không."

Đối với Kim, mặc dù thành công rất quan trọng, cô cũng giúp cho các khách hàng của mình hiểu và vượt qua áp lực phải chiến thắng. Kim mong muốn mọi người nhận ra được rằng chuyển đổi sang mô hình kinh tế tuần hoàn là một quá trình học hỏi và thử nghiệm. Trong lĩnh vực đổi mới sáng tạo, có lẽ chúng ta nên cố vũ những "thất bại" như là một bước cần có trong sự thành công. Những thử nghiệm táo bạo và dứt khoát rất cần thiết để doanh nghiệp bứt phá và tiến xa hơn. Và có lẽ chúng ta cần bao dung với nhau hơn trong công việc, hợp tác và hướng tới tương lai bền vững.

¹ EPR là viết tắt của Extended Producers Responsibility hay còn gọi là Trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất



TS. DƯƠNG THỊ KIM LIÊN

VIỆN TRƯỞNG VIỆN ĐỔI MỚI SÁNG TẠO DOANH NGHIỆP (IBIA)

"Trái tim yêu thương là điểm bắt đầu của mọi tri thức."

- Thomas Carlyle

Lớn lên trong một gia đình mà bố mẹ đều là cán bộ lâm nghiệp, tuổi thơ Liên là những tháng ngày "lang thang" khắp các tỉnh. Theo chân bố mẹ đi trồng rừng ở Hà Giang, Tuyên Quang, Phú Thọ từ lúc còn bé, Liên được thấy nhiều và trải nghiệm nhiều. Đặc biệt nó khiến chị nặng lòng với phụ nữ đồng bào dân tộc thiểu số. Liên kể: "Phụ nữ ở nông thôn miền núi rất khổ, họ làm tất cả mọi thứ, chồng chỉ về uống rượu thôi, làm nương cũng phụ nữ, chăm con cũng phụ nữ".

Tự nhận mình có duyên với các chị em nữ, từ 2019 đến nay, Liên đảm nhận vị trí điều phối viên dự án của Bộ Kế hoạch và Đầu tư về hỗ trợ phát triển doanh nhân nữ trên toàn quốc mang tên "Thúc đẩy phát triển doanh nhân nữ: Kiến tạo hệ sinh thái kinh doanh đáp ứng giới (CWE)". Ngoài ra chị còn làm Trưởng nhóm cố vấn của 10 nước ASEAN trong chương trình hỗ trợ doanh nhân nữ khu vực ASEAN tham gia vào nền kinh tế số, dự án do Trung tâm Mạng lưới Thông tin phụ nữ Châu Á - Thái Bình Dương (APWINC) triển khai. Mạng lưới này hiện có hơn 230 chuyên gia đến từ 10 quốc gia khu vực ASEAN.

"Chị tập trung vào phụ nữ vì chị quan niệm trong gia đình người phụ nữ đóng vai trò chính trong việc chăm sóc gia đình và dạy dỗ con cái. Khi chúng ta hỗ trợ tác động đến 1 phụ nữ thì gián tiếp tác động ít nhất 3 người (phụ nữ - chồng - con). Thế nên chị thích mảng hỗ trợ phụ nữ."

Liên còn nhớ năm 1988, đang học Đại học Tổng hợp thì chị bỏ ngang đi làm. Công việc thuận lợi, ra làm chỉ mấy tháng, chị đã mua được chiếc xe đạp rồi xe máy đầu tiên - thứ mà ở thời điểm đấy được cho là xa xỉ phẩm. Sau 4 năm, Liên thấy mình là doanh nhân thành đạt. Tuy nhiên, nghe theo lời khuyên của mẹ, chị vẫn quay lại làm cho Nhà nước, mang theo trong mình tư tưởng của một doanh nhân. Nhờ tư duy đó mà chị liên tục có những sáng kiến cải tiến và phấn đấu không

ngừng để trở thành 1 trong 29 cán bộ về cải cách hành chính thí điểm lúc bấy giờ của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn năm 2003-2005. Nhiều năm sau, cũng chính tư duy năng động, luôn mày mò đổi mới này đã thôi thúc chị rời khỏi Bộ với mong muốn có thể đóng góp nhiều hơn.

Liên tự hào mình luôn là người thiết kế dự án và đi trước. Năm 2011, chị mạnh dạn theo học tiến sĩ Quản trị Kinh doanh với đề tài nghiên cứu "Thực hành đổi mới sáng tạo trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam". Bảo vệ luận án thành công, Liên có thể được coi là tiến sĩ đầu tiên với nghiên cứu chuyên sâu về đổi mới sáng tạo tại Việt Nam thời điểm đó. Theo chị, đổi mới sáng tạo đòi hỏi phải có sự cố gắng của nhiều bên, bên cạnh hệ sinh thái hỗ trợ đổi mới sáng tạo mạnh mẽ với những người cùng tư tưởng.

Dù có những lúc vất vả làm việc đến 20 tiếng/ngày, Liên vẫn tìm được 5 phút tới 1 tiếng để học mỗi ngày; chỉ 5 phút học 1 điều mới mỗi ngày này đã giúp thay đổi cuộc đời chị từ người bỏ học đại học tới tấm bằng tiến sĩ như hiện nay. Những ngày này, chị đang dành nhiều tâm trí cho thiết kế và triển khai hệ thống đào tạo trực tuyến về kỹ năng thương mại điện tử cho 20,000 phụ nữ từ nay đến hết 2026, với ý tưởng những học phần mini dưới dạng video từ 3 đến 5 phút hứa hẹn giúp cho các chị em phụ nữ, đặc biệt là những chị em ở nông thôn và các làng nghề truyền thống - nơi chưa có nhiều tiếp cận với thương mại điện tử, dễ dàng theo học mọi lúc, mọi nơi.

"Đầu tiên, các bạn nữ nên biết yêu bản thân. Khi mình yêu bản thân, mình sẽ cảm thấy tôn trọng mình, tạo ra thêm được các giá trị mới của bản thân và có động lực để sống tốt. Mình lúc nào cũng vui vẻ lạc quan, Mình cho rằng năng lượng đó sẽ lan tỏa đến những người xung quanh, làm cho những người quanh mình cũng hạnh phúc và phần nào được mình tiếp thêm năng lượng cho cuộc sống."



TS. TRẦN THỊ HỒNG MINH

VIỆN TRƯỞNG VIỆN NGHIÊN CỨU QUẢN LÝ KINH TẾ TRUNG ƯƠNG (CIEM)

"Xã hội tồn tại nhờ niềm tin, và phát triển nhờ khoa học"

- Henri-Frédéric Amiel, triết gia, nhà thơ Thụy Sĩ

Quá trình Chuyển dịch kép - chuyển đổi số và chuyển đổi xanh - đang diễn ra sâu rộng trên thế giới. TS. Trần Thị Hồng Minh, Viện trưởng Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương (CIEM) nhìn nhận quá trình này là hành trình khôi phục lại niềm tin giữa con người với nhau và giữa con người với thiên nhiên. Lòng tin không chỉ là mạch nước ngầm liên tục vun đầy những "giếng nước" đổi mới, sáng tạo, mà còn trở thành chất "kết dính" các chủ thể cùng chung tay bảo vệ các giá trị cho tương lai, trong đó có môi trường sống. Chị Hồng Minh gọi đây là "vốn xã hội".

"Vốn xã hội là sự đoàn kết, sự gắn kết giữa con người. Với lòng tin, mọi người sẽ xích lại gần nhau hơn, nắm tay chặt hơn, và vốn xã hội sẽ gia tăng. Nhờ vốn xã hội, chúng ta đạt được kết quả nhanh hơn, thực chất hơn, lan tỏa rộng rãi hơn."

Con người và công việc của chị Hồng Minh là sự giao thoa của hai thế giới: cuộc sống hòa hợp với thiên nhiên, và khát vọng vươn tới tiến bộ khoa học. Làm mẹ ở tuổi 21 và có một cặp song sinh sau 7 năm, nữ nghiên cứu viên ấy đã phải nỗ lực vượt bậc trong những năm đầu sự nghiệp để vừa nuôi dạy các con, vừa học tập, rèn luyện các kỹ năng nghiên cứu. Bắt đầu công tác ở chính CIEM từ năm 1992, chị đã không ngừng nỗ lực. Chị có 9 năm giữ các vị trí khác nhau ở Bộ Kế hoạch và Đầu tư (Vụ trưởng, Chủ tịch Công đoàn Bộ; Cục trưởng Cục Quản lý đăng ký kinh doanh; Giám đốc Trung tâm Thông tin và Dự báo kinh tế - xã hội quốc gia) trước khi trở thành Viện trưởng CIEM vào năm 2019. Chị còn cảm thấy hạnh phúc và hãnh diện khi chứng kiến con cái nên người. Bởi chị đã truyền lại cho các con những truyền thống gia đình tốt đẹp mà chị thừa hưởng từ chính bố mẹ của mình: khả năng tin tưởng và san sẻ với mọi người những gì mình có.

Nhiều người sẽ cảm thấy mãn nguyện khi đã có sự nghiệp và con cái trưởng thành. Đối với chị Hồng Minh, thành quả "kép" ấy lại thôi thúc chị nỗ lực đổi mới, góp sức nhiều hơn vào công việc của Chính phủ, của Bộ Kế hoạch và Đầu tư. Đảm nhận vai trò dẫn dắt CIEM khi Viện đã có "thương hiệu" về hội nhập kinh tế quốc tế, cải cách môi trường kinh doanh, phát triển doanh nghiệp, nhưng nữ Viện trưởng ấy vẫn tiếp tục "khai phá" thành công những hướng đi riêng nhằm phát triển các mô hình kinh tế mới. CIEM dưới sự dẫn dắt của chị Hồng Minh đã cụ thể hóa không gian kinh tế mới gắn với những nguồn lực "phi truyền thống" như thời gian, dữ liệu,... hay tổ chức sản xuất trên nền tảng công nghệ số, thiết kế các hoạt động theo hướng tuần hoàn. Tâm đắc với ý tưởng chuyển đổi xanh để giữ gìn môi trường sống cho các thế hệ tương lai, chị đã trăn trở tham mưu định hướng phát triển kinh tế tuần hoàn tạo động lực cho cả doanh nghiệp và người lao động cùng chuyển đổi.

"Với lợi thế sáng tạo, khéo léo và đầu óc kinh doanh của mình, phụ nữ có rất nhiều cơ hội từ các mô hình kinh tế tuần hoàn, kinh tế sáng tạo,... Chúng ta hay kiến nghị phải trao quyền cho phụ nữ. Tuy vậy, tôi nghĩ phụ nữ phải tin vào ý tưởng của mình, tin vào việc mình làm, và tin rằng mình làm được!"

Hơn một lần nhấn mạnh về lòng tin, chị Hồng Minh luôn tin vào chữ "tâm". Đã từng hiến máu 6 lần, mỗi lần trao đi giọt máu, chị hiểu rằng hành động tuy nhỏ nhưng sẽ góp phần lan tỏa những điều tốt đẹp trong xã hội. Tất cả những đơn vị mà chị đã công tác qua đều có "DNA là lòng tin" - nơi mọi người cùng gắn bó, san sẻ và phụng sự mục đích lớn.



THS. ĐINH THÚY PHƯƠNG

ĐỒNG SÁNG LẬP MANA.ST - HỆ SINH THÁI SẬY HỮU CƠ - TUẦN HOÀN - XANH

"Khả năng tha thứ là sức mạnh thu hút những điều tốt đẹp."

- Catherine Ponder

Ngày đã thay đổi cuộc đời Đinh Thuý Phương mỗi mỗi là ngày Phương nhận lời mời đến dự một buổi Lễ tốt nghiệp đặc biệt ở một trung tâm cai nghiện. Gương mặt của người vợ khi đón nhận chồng mình tưởng như đã cận kề cái chết nhưng nay còn sống cũng như có lại sinh lực sau bao năm tháng nghiện ngập cùng những giọt nước mắt vui mừng của những người con có lại người cha đã để lại ấn tượng sâu sắc với chị. Cảnh cả gia đình được tự do khỏi bao khổ đau khi người cha thoát khỏi sự lệ thuộc vào ma túy, được phục hồi sức khỏe và có lại động lực sống dấy lên trong Phương một mong muốn chân thành: có lẽ mình cần đóng góp thêm điều gì đó ở đây.

Mana.st được khai sinh từ ý định xây dựng một chương trình dạy nghề và bổ túc văn hoá miễn phí cho các anh em đang trong quá trình hồi phục sức khoẻ và trí lực tại trung tâm cai nghiện, đồng thời, hướng đến việc tuyển dụng chính những anh em này vào dây chuyền sản xuất để làm ra các sản phẩm thân thiện với môi trường từ nguyên vật liệu cốt lõi là cây sậy. Cây sậy vốn bị coi là một thứ phế phẩm nông nghiệp không được ai chào đón. Bà con hay bảo nhau: "Ngày xưa, cái cây sậy này mà mọc lên thì chả biết sử dụng vào cái việc gì, dù có cắt, nhổ, đào, khoét thì nó vẫn cứ lên, đặc biệt chỉ sau một cơn mưa. Không có cách nào khác ngoài việc chặt rồi đốt bỏ cây sậy nhằm bảo vệ hoa màu."

Ngoài thuộc tính cải tạo tài nguyên đất, cây sậy còn có khả năng cắt giảm các-bon và mê-tan trong cả không khí và trong cả nước. Từ rễ tới ngọn, không có phần nào của sậy mà không mang lại giá trị. Rễ vừa làm trà sậy thảo mộc vừa làm trà sữa sậy thực dưỡng; thân làm ống hút sậy; lá làm thạch sậy, sữa chua sậy, bánh flan sậy, kem úp sậy và cả sợi phở sậy; hoa được làm thành chổi sậy và đồ trang trí mỹ nghệ từ sậy. Thậm chí, các phế phẩm từ cây sậy chưa được sử dụng có thể chế biến thành viên nén năng lượng hữu cơ. Nhờ khả năng nghiên cứu, áp dụng đa dạng đầy tính sáng tạo các dịch vụ - sản phẩm phong phú từ cây sậy, Mana.st đã được trao giải thưởng Dự án vì Cộng đồng xuất sắc nhất năm 2022. Bên cạnh đó, Hệ sinh thái Sậy Hữu cơ - Tuần hoàn - Xanh cũng được UNDP - Vietnam

Circular Economy ghi nhận là một trong những mô hình kinh tế tuần hoàn tiêu biểu tại Việt Nam.

Tin vào sức mạnh của sự giáo dục và lòng vị tha, Phương nhận thấy những anh em có tiền sử sử dụng chất kích thích đều tiềm ẩn sức sống rất mạnh mẽ. Cuộc đời họ có thể gặp nhiều biến cố nhưng chỉ cần được tái định hướng đúng đắn, họ sẽ sống có ích và tự chủ tài chính trên sức lao động chân chính của mình. Môi trường làm việc tại Mana.st mang đến cho họ cơ hội tái thiết cuộc đời và sự bình an trong tâm hồn. Họ trở nên cởi mở, tràn đầy năng lượng tích cực và không còn mang mặc cảm về quá khứ để tự tin bước ra ánh sáng thế giới. Mô hình kinh doanh sáng tạo, nhân văn, dựa trên sức mạnh của lòng vị tha này không chỉ giành được các giải thưởng lớn về khoa học trong khu vực mà còn mang đến cho Phương danh hiệu "Người phụ nữ có tầm ảnh hưởng toàn cầu" tháng 8 năm 2023 trong hệ thống Global Excellence Assembly.

Cá nhân Phương rất thích một loài chim diều được miêu tả trong Kinh thánh: phượng hoàng. Phượng hoàng phục sinh từ đống tro tàn và sau mỗi một lần phục sinh, nó luôn luôn đẹp hơn lúc trước. Thành công có được với Mana.st được thử thách và hun đúc trong nhiều giai đoạn cuộc đời mà tưởng như mọi thứ đều sụp đổ, nhất là giai đoạn năm 2017 khi chị phá sản lần hai. Cũng trong năm đó, bố chị bị chuẩn đoán ung thư giai đoạn cuối và qua đời. Phương đã đồng hành cùng mẹ vượt qua giai đoạn khó khăn khi bố qua đời. Đến hôm nay, chị đã nhận được những phần thưởng xứng đáng cho nỗ lực của mình giống như cách cây sậy từ các bãi hoang sông Hồng, sông Tích cũng đã vươn tới nhiều thị trường mới trên quốc tế.

Với Phương, để vượt qua tất cả mọi khó khăn, khả năng uyển chuyển là điều rất quan trọng.

"Hãy sậy ảnh tuỳ hành, như cây sậy hoà mình vào trong gió. Sậy có thể chuyển động, có thể uốn lượn, rất mềm mại, rất uyển chuyển và sức mạnh của sậy không nằm ở cơ bắp. Sức mạnh của sậy nằm ở sự dịu dàng và dẻo dai. Đối với một bạn nữ khởi nghiệp, khó khăn nhiều lắm nhưng hãy tận dụng sự nữ tính của mình đi."



TS. NGUYỄN KIỀU LAN PHƯƠNG

GIẢNG VIÊN ĐẠI HỌC NGUYỄN TẤT THÀNH
CHUYÊN GIA KINH TẾ TUẦN HOÀN, VIỆN NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN KINH TẾ TUẦN HOÀN (ICED),
ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

“Người ta chịu ảnh hưởng lớn nhất từ những người họ tin tưởng, ngưỡng mộ và cảm thấy quan tâm đến mình.”

- Brendon Burchard

Tốt nghiệp tiến sĩ ở Đài Loan về quản lý môi trường; khi trở về Việt Nam vào năm 2021, Nguyễn Kiều Lan Phương cảm thấy như cá gặp nước khi các làn sóng nghiên cứu về kinh tế tuần hoàn đã bắt đầu nhen nhóm hình thành. Lần đầu tiên Luật Bảo vệ môi trường 2020 đề cập đến khái niệm này. Đến thời điểm hiện tại, nhiều mô hình kinh tế tuần hoàn đã đồng loạt được triển khai tại các chương trình, dự án từ cấp trung ương đến địa phương. Các doanh nghiệp tuy vẫn còn rón rén trong hành động và chờ đợi cơ chế hỗ trợ chính thống từ phía Nhà nước nhưng về mặt nhận thức, mọi người dường như đã sẵn sàng để cùng thay đổi.

Phương chia sẻ: dữ liệu là một yếu tố quan trọng cần được thiết lập, khai thác và phân tích để hướng đến một nền kinh tế tuần hoàn. Đây cũng chính là đề tài nghiên cứu sinh tiến sĩ trong thời gian Phương sinh sống và học tập tại Đài Loan (Trung Quốc). Trong khoảng thời gian hơn 4 năm tại Đài Loan, chị được truyền cảm hứng về cách khu vực này chuyển mình từ một “đảo rác” thành một nơi có môi trường sạch đẹp nhờ một hệ thống tái chế được triển khai sâu rộng toàn lãnh thổ. Tuy vậy, nhiều khó khăn Phương cũng phải đối mặt khi du học nơi đây, nhất là rào cản về ngôn ngữ. Để vượt qua khó khăn này, Phương đã theo học tiếng Trung trong năm đầu tiên để có thể giao tiếp hàng ngày và hiểu được cuộc sống của người dân bản xứ. Mặt khác, trong mảng nghiên cứu, nhờ sự giúp đỡ nhiệt tình của các bạn người Đài Loan trong nhóm nghiên cứu và cả những du học sinh người Việt, Phương đã hoàn thành xuất sắc luận án liên quan đến Dữ liệu Chính phủ mở của mình với 92/100 điểm.

Một chuyên gia môi trường không chỉ có đam mê và hiểu biết về môi trường mà trong trường

hợp của Phương, còn có thể mạnh của một kỹ thủ. Thuở bé, theo lời kể, Phương chỉ cần ngồi quan sát mọi người chơi cờ vua là đã biết chơi cờ. Sau đó Phương được một thầy giáo nhận ra năng khiếu và đưa vào đội tuyển để du đấu khắp các tỉnh, thành mỗi mùa hè. Ngồi bên bàn cờ vua với quân hậu, quân xe, và suy nghĩ thế trận hàng giờ đồng hồ giúp Phương học cách lường trước, dự đoán và có phương án bảo vệ cho mọi tình huống bất ngờ. Cờ vua là niềm đam mê thứ hai theo Phương sau những giờ làm việc ở trường.

“Các công việc chuyên môn hay kinh doanh mình làm sẽ có những lúc bão hòa hoặc gặp phải khó khăn. Nếu có thêm một niềm đam mê và ước mơ khác, nó sẽ giúp mình tĩnh lại để nhận diện vấn đề, từ đó sẽ lập những kế hoạch hành động tiếp theo. Có đam mê và ước mơ sẽ giúp mình sống hạnh phúc một cách bền vững hơn.”

Học cách tư duy mang lại hứng thú lớn cho Phương sau này khi chị nghiên cứu và giảng dạy tại đại học, đặc biệt là môn Phương pháp nghiên cứu khoa học. Với Phương, điều thú vị là những kiến thức và kỹ năng từ môn học này sẽ mang lại cách thức để giải quyết nhiều vấn đề. Nó không bị bó hẹp trong phạm vi nghiên cứu hàn lâm mà có thể giúp ích rất nhiều cho người học trong cuộc sống đời thường. Chị rất thích từ “truyền cảm hứng” và đã được truyền cảm hứng từ nhiều người thầy, đồng nghiệp và cả từ người mẹ “toàn diện” của mình. Đối với Phương, thành công nhất tại thời điểm hiện tại là Phương đã biết mình là ai và mình muốn gì trong cuộc sống.

“Chị sẽ đi từng bước chắc chắn. Để ra quyết định cũng hơi lâu và cũng hơi chậm chậm một tí. Nhưng một khi đã quyết định rồi thì phải quyết đoán chắc chắn.”



THS. NGUYỄN THỊ LỆ QUYÊN

CHUYÊN VIÊN CHÍNH, PHÒNG HỖ TRỢ THÔNG TIN VÀ CHUYỂN ĐỔI SỐ, CỤC PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP

"Nếu tất cả mọi người cùng tiến về phía trước,
thành công sẽ tự lo cho chính mình."

- Henry Ford

Trong xu hướng phát triển nhanh chóng của công nghệ số, thời kỳ có nhiều chuyển đổi quan trọng, vai trò định hướng, hỗ trợ của các cơ quan quản lý nhà nước càng trở nên quan trọng để đem lại tác động cho hàng trăm nghìn doanh nghiệp. Bằng sự quyết liệt và tin tưởng vào đội ngũ cán bộ trẻ, Bộ Kế hoạch và Đầu tư đã triển khai được nhiều hoạt động tích cực và được cộng đồng doanh nghiệp ghi nhận khi triển khai Chương trình Hỗ trợ doanh nghiệp chuyển đổi số giai đoạn 2021-2025.

Một trong những người tham gia chủ lực trong quá trình thiết kế và thực thi Chương trình này là chị Nguyễn Thị Lệ Quyên, chuyên viên Cục Phát triển doanh nghiệp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư. Khác với một người tham gia thuần túy, chị Quyên tập trung vào việc thiết kế, đề xuất các hoạt động và giữ vai trò điều phối, kết nối, dẫn dắt các thành viên của Phòng Hỗ trợ Thông tin và Chuyển đổi số và các đối tác cùng tham gia và đóng góp năng lực tốt nhất của mình vào mục tiêu chung.

Sinh ra và lớn lên trong một làng nghề truyền thống thuộc huyện Thanh Trì, Hà Nội, chị có một ấn tượng sâu đậm với cuộc sống buôn bán làm ăn phong phú của bà con tiểu thương, sự linh hoạt, xoay xở của các doanh nghiệp nhỏ và vừa, trong đó có gia đình chị. Chứng kiến bố mẹ và bà con làm ăn vất vả quanh năm, nhất là gia đình từng trải qua thăng trầm tưởng chừng phá sản rồi vực dậy, chị có một khao khát được hỗ trợ các doanh nghiệp nhỏ và vừa như bố mẹ mình.

Với hơn 97% các doanh nghiệp là nhỏ và vừa, nhu cầu của mỗi doanh nghiệp hết sức đa dạng; quá trình hỗ trợ doanh nghiệp nói chung và chuyển đổi số nói riêng đòi hỏi rất nhiều công sức. Việc triển khai các hoạt động của Chương

trình là một nhiệm vụ liên tục và đòi hỏi sự đổi mới sáng tạo, linh hoạt trong thiết kế và cần sự phối hợp nhịp nhàng của tất cả các thành viên trong đội ngũ thực thi và với các đối tác liên quan. Áp lực đáp ứng nhu cầu đa dạng và thậm chí đôi khi còn đối nghịch của nhiều bên liên quan là thử thách rất lớn mà đội ngũ chị Quyên gặp phải. Các câu hỏi: "Phải làm sao để các doanh nghiệp truyền thống được thúc đẩy chuyển đổi số tốt nhất?", "Phải làm sao để các cơ quan triển khai hỗ trợ, các doanh nghiệp công nghệ, các bên liên quan trong hệ sinh thái cùng có mục tiêu, tiếng nói chung và đều được hưởng lợi tốt nhất từ Chương trình trong bối cảnh nguồn lực còn rất hạn chế?" luôn thôi thúc trong đầu các cán bộ của Cục Phát triển doanh nghiệp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

Chia sẻ về động lực nào giúp cho đội ngũ triển khai có được tinh thần như vậy, đối với chị Quyên thì động lực đến từ những câu nói giản đơn hàng ngày mà các Lãnh đạo Bộ, Lãnh đạo Cục đã truyền cảm hứng cho đội ngũ triển khai. Những câu nói tưởng chừng đơn giản của các lãnh đạo như **"OK đấy, làm đi!"** đã giúp chị và đội ngũ triển khai tự tin lên rất nhiều vì có sự ủng hộ, đồng hành của các cấp lãnh đạo.

Tất nhiên, không có một chính sách, chương trình nào hoàn hảo cho tất cả mọi người. Sự đổi mới, điều chỉnh liên tục trong quá trình triển khai là một phần tất yếu để đến với thành công, đặc biệt là đối với các vấn đề liên quan đến cộng đồng doanh nghiệp. Ghi nhận, cảm thông, cởi mở học hỏi, đổi mới sáng tạo và huy động được nguồn lực hướng tới mục tiêu chung, đây là cách những cán bộ trong bộ máy công thời đại mới đang nỗ lực triển khai để có được những chính sách, chương trình hiệu quả hướng tới cộng đồng doanh nghiệp.



PGS. TS. TRƯƠNG THỊ NAM THẮNG

SÁNG LẬP VIÊN – GIÁM ĐỐC TRUNG TÂM KHỞI NGHIỆP VÀ SÁNG TẠO XÃ HỘI, ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

“Những nhà giáo giỏi nhất là những anh hùng
và nữ anh hùng thầm lặng của bất kỳ xã hội nào.”

- Alex Ferguson

Là sáng lập viên và giám đốc Trung tâm Khởi nghiệp và Sáng tạo xã hội, trường Đại học Kinh tế Quốc dân, PGS. TS. Trương Thị Nam Thắng từng làm cán bộ quản lý và điều hành của nhiều doanh nghiệp nước ngoài đồng thời là giảng viên cao cấp của nhiều tập đoàn, ngân hàng tại Việt Nam.

Là con gái út trong gia đình có ba cô con gái, chị Trương Thị Nam Thắng cảm thấy biết ơn vì mình có đầy đủ những điều kiện để được mơ lớn từ khi còn nhỏ. Được bố mẹ yêu chiều và hay được bố mẹ dẫn đi hội họp và nhìn thấy bố, một lão thành cách mạng xứ Quảng tập kết ra Bắc – lãnh đạo một tập đoàn dệt may tỉnh Nam Định thời xưa ngoài xứ Bắc, phát biểu trên những hội trường lớn, chị đã dần quen với tác phong và tầm nhìn của một người lãnh đạo từ thuở nhỏ. Tuy sinh trưởng ở xứ Bắc nhưng gia đình chị lại là một gia đình “di cư”; di sản để lại cho các cô con gái là sự tự lập và tính quyết liệt trong suy nghĩ và hành động. Tính cách này đã giúp chị không ngần ngại tiên phong nghiên cứu, giảng dạy và thực hành để tài mà mình tâm huyết: “Đạo đức kinh doanh”, “Doanh nghiệp tạo tác động xã hội”,... trong suốt sự nghiệp giảng dạy của mình.

“Có người có thể nghĩ về những người dạy về Đạo đức kiểu như hâm hâm í. Chị thấy bộ môn này dạy cũng rất thực tế vì chị dạy kiểu dạy-và-học thông qua trải nghiệm. Tự chị sẽ đưa ra những tình huống và học viên sẽ tự giải quyết vấn đề. Một giáo sư về kinh doanh cần phải có kinh nghiệm làm việc và lăn lộn với nó để những lời khuyên của mình có tính thiết thực chứ không phải lý thuyết.”

Thực tế và có khả năng vận dụng được kiến thức mình truyền đạt, chị Thắng nhớ nhất trong các mô hình mà mình đã cố vấn là Doanh nghiệp xã hội Kym Việt. Thành lập tháng 12 năm 2013, Kym Việt hoạt động trong lĩnh vực sản xuất đồ thủ công được làm chủ yếu từ vải từ những người thợ thủ công khuyết tật. Chị đến hỗ trợ Kym Việt vào giai

đoạn khi doanh nghiệp đang rất vật lộn, gần như phá sản. Ban đầu chị chỉ tham gia từ vị trí của một người tư vấn, đơn thuần đưa ra lời khuyên. Nhưng sau chị phát hiện ra để có thể ứng dụng những lý thuyết về quản trị tổ chức mà mình đang giảng dạy, chị phải là một phần của Kym Việt. Mỗi thứ 7, chị đến xưởng cùng đồng hành với các bạn, tham gia Hội đồng quản trị, đầu tư một ít vốn để mua một máy nhồi bông đầu tiên cho các bạn. Tất cả các lý thuyết về tài chính, quản trị đều được đem ra dụng võ. Đến nay Kym Việt đã tự tin tự vận hành. Các sản phẩm quà tặng thủ công của Kym Việt được lựa chọn là quà tặng cho khách mời của Bộ Ngoại giao hay Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

Tuy nắm giữ vai trò cố vấn cao cấp trong nhiều doanh nghiệp tạo tác động xã hội cũng như các tổ chức, mạng lưới quốc tế; nếu ai hỏi chị Thắng làm việc gì, chị trả lời rất nhanh không do dự: **“Nghề chính của mình là giảng dạy!”** Trong suốt sự nghiệp giảng dạy, Thắng đã góp phần phát triển hệ sinh thái gồm 500 giảng viên từ 100 trường đại học giảng dạy về mảng doanh nghiệp xã hội. Nghiên cứu cũng là một công việc nghiêm túc mà chị theo đuổi. Có thể thấy nỗ lực đó qua hệ thống các báo cáo quốc gia về doanh nghiệp xã hội hằng năm mà chị cùng đội ngũ công bố, đặc biệt là cùng UNDP tạo ra và thúc đẩy khái niệm “doanh nghiệp tạo tác động xã hội” (social impact business - SIB) trên diện rộng.

Với chị Thắng, đạo đức kinh doanh không phải là một điều gì đó xa vời. Nó không chỉ được thiết lập trong kinh doanh mà còn là một tiêu chuẩn chung mà một người cam kết thực hành trên mọi phương diện của cuộc sống: gia đình, kinh doanh và cả đời sống tâm linh. Đạo đức kinh doanh có mặt trong mỗi quyết định của vô số quyết định một người đối mặt mỗi ngày. Đó là một món trang sức kín đáo để những người lãnh đạo chính trực và dũng cảm tỏa sáng trên thương trường. Giống như cách nó đã mang lại những vinh dự đáng ngưỡng mộ cho chị Thắng trong công việc giảng dạy, nghiên cứu và quản lý của mình.



THS. NGUYỄN PHƯỚC XUÂN THANH

SÁNG LẬP DỰ ÁN MERICULUM – NỀN TẢNG DỮ LIỆU VỀ NHỰA

“Cuộc sống không phải để sợ, mà là để hiểu. Đây chính là lúc chúng ta cần phải tìm hiểu nhiều hơn về cuộc sống để làm vơi bớt mọi nỗi sợ hãi.”

- Marie Curie

“Ai bán ve chai không?” Tiếng rao văng vẳng của những cô đội nón thu gom phế liệu ở khắp các hẻm nhỏ gắn với tuổi thơ lớn lên của nhiều người Việt. Thời xưa các em học sinh thường hay cất giữ chai lọ để trong nhà để dành bán ve chai lấy tiền làm kế hoạch nhỏ. Ngày nay, giữa phố xá đô thị, những tiếng rao tuy đã ngời bót nhưng công cuộc thu thập và tái chế phế liệu, đặc biệt là phế liệu nhựa, nay tái xuất trong một hình hài hiện đại hơn với ứng dụng của công nghệ Blockchain. Được sáng lập bởi Nguyễn Phước Xuân Thanh và hai cộng sự nữ khác, Mericulum là một sáng kiến kinh tế xanh, kết hợp sức mạnh giữa hệ cơ sở dữ liệu tiên tiến Blockchain và ứng dụng kinh tế tuần hoàn để giải quyết thách thức về quản lý rác thải nhựa.

Bởi sự tiện lợi rất lớn, nhựa có mặt ở khắp mọi nơi trong nhiều sản phẩm như túi, ống hút và vỏ chai. Tuy nhiên, hầu hết nhựa chỉ được sử dụng một lần và bị vứt bỏ nhanh chóng trong khi có thể mất hàng trăm năm để phân huỷ. Do đó, một hệ thống quản lý, theo dõi nguồn sản xuất và quản lý và tái chế nhựa một lần là một bài toán rất lớn mà các quốc gia trên thế giới đang phải đối mặt. Với Mericulum, chai nhựa không còn là phế liệu mà là một loại “tiền” kỹ thuật số. Qua nền tảng này, những người yêu môi trường có thể hỗ trợ thu thập nhựa, phân loại nhựa và đổi nhựa lấy token để giao dịch qua các chợ Meerkat hoặc tạo token mã hoá NFT. Mericulum mong rằng nhựa không còn gây ra cảm giác e sợ mà trở thành thách thức chung thú vị cho tất cả, từ người sản xuất, nhà phân phối, các chuyên gia khoa học đến người tiêu dùng trong vòng tròn tái chế.

Từng yêu thích ngành khoa học máy tính nhưng nghĩ rằng công nghệ sẽ làm mất đi sự mềm mại

của người phụ nữ truyền thống; phải mất 10 năm đến khi sang châu Âu, Thanh mới quyết định theo đuổi ước mơ dở dang của mình. Cơ hội tiếp cận với các chương trình đào tạo chuyển đổi nghề nghiệp về chuỗi khối Blockchain, trí tuệ nhân tạo và phát triển web đã mở ra một chương mới trong cuộc đời Thanh. Ra đời vào tháng 8 năm 2022 với cảm hứng từ tên của nữ bác học Marie Curie; Mericulum vẫn đang trên con đường tìm hướng đi phù hợp để mang lại hiệu quả và lợi ích chung cho cộng đồng.

Trong trường hợp của Thanh, chị đã trải qua rất nhiều vòng nộp đơn cho các công ty và lĩnh vực khác nhau và cuối cùng một cơ hội mở ra để Thanh bước vào lĩnh vực công nghệ mà mình hằng mơ ước. Nếu điều đó không thành hiện thực, thì điều quan trọng là nỗ lực hết sức trong mỗi bước của hành trình.

“Mọi nhiệm vụ, bất kể có vẻ lặp đi lặp lại hay nhàm chán như thế nào, đều góp phần làm phong phú thêm quá trình học tập và thăng tiến nghề nghiệp của một người.”

Công việc đầu tiên, dù chưa phải là lĩnh vực phân tích dữ liệu và lập trình đã là bệ phóng đưa Thanh gạt bỏ những đồng nghiệp đáng ngưỡng mộ và một người quản lý truyền cho chị nhiều cảm hứng về nghệ thuật sửa chữa các sai sót trong công việc.

“Tôi tin rằng cả phụ nữ và nam giới đều có tiềm năng như nhau để vượt trội trong lĩnh vực công nghệ. Vì vậy, khi dẫn thân vào con đường sự nghiệp đã chọn, điều cần thiết là phải có niềm tin vào khả năng đương đầu với thử thách của bản thân.”



NGUYỄN THỊ THU THẢO

QUẢN LÝ QUỸ ĐẦU TƯ MẠO HIỂM EARTH VENTURE CAPITAL

"Rốt cuộc, đầu tư là giúp những người giỏi xây dựng những công ty tốt."

- Nhà đầu tư huyền thoại Arthur Rock

Trong khuôn khổ COP26¹, Việt Nam - một trong những quốc gia chịu tác động nặng nề nhất do biến đổi khí hậu - đã thể hiện mong muốn tăng cường hợp tác với các đối tác quốc tế vì mục tiêu phát triển bền vững. Mặt khác, theo một báo cáo của Liên Hiệp Quốc², nhân loại có chưa tới 12 năm để đưa thiên nhiên quay lại trạng thái cân bằng cần có. Dưới áp lực thời gian đó, các quỹ đầu tư mạo hiểm có sứ mệnh huy động nguồn lực tài chính để hỗ trợ những giải pháp công nghệ đột phá và những mô hình kinh doanh sáng tạo giúp giải quyết các bài toán về phát triển bền vững.

Sinh năm 1993, đến từ Hà Nội, Thảo từng là quản lý khu vực Việt Nam của Earth Venture Capital (EVC), một quỹ đầu tư mạo hiểm được thành lập với sứ mệnh: hỗ trợ các công ty khởi nghiệp cung cấp giải pháp hướng tới nền kinh tế xanh trên phạm vi toàn cầu. Trước EVC, Thảo đã làm việc trong nhiều loại hình tổ chức khác nhau, từ công ty công nghệ, tổ chức phi lợi nhuận, tới doanh nghiệp tạo tác động xã hội, điều này giúp cô nhìn thế giới từ nhiều lăng kính đa dạng. Chịu ảnh hưởng sâu sắc của nhà đầu tư huyền thoại Arthur Rock, Thảo coi trọng vai trò trung tâm của con người trong mọi hình thái tổ chức, dù là start-up hay một doanh nghiệp lớn đã có nền tảng vững chắc.

"Kinh doanh không đơn thuần là hoạt động trao đổi. Kinh doanh với tôi là một không gian để nuôi dưỡng những người làm trong đó, mang lại giá trị cho khách hàng và xã hội."

Trong khoảng thời gian làm việc tại EVC, Thảo được truyền cảm hứng từ mô hình hoạt động của quỹ đầu tư mạo hiểm. Để khai sinh một quỹ đầu tư, nhà quản lý quỹ phải xây dựng triết lý, chiến lược đầu tư và dùng nó để huy động vốn từ các cá nhân, tổ chức đang nắm giữ nguồn lực. Sau đó, nhà quản lý quỹ cùng đội ngũ của mình sử dụng nguồn lực này để tìm kiếm và đầu tư vào những nhà khởi nghiệp với khát khao tạo ra thay đổi đột phá. Bên cạnh đó, quỹ cũng chủ động tạo ra các giá trị cộng thêm dưới nhiều hình thức khác nhau, trong một thời gian dài. Nếu sứ mệnh của quỹ gắn chặt với phát triển bền vững, đây là một mô hình tiềm năng giúp tạo ra những thay đổi lớn mang tính hệ thống.

Tháng 8 năm 2023, Thảo rời EVC sang Thụy Điển học về Lãnh đạo chiến lược về Phát triển bền vững. Đối với Thảo, phát triển bền vững không chỉ đơn giản là đưa thêm lăng kính về môi trường và lăng kính về con người để soi chiếu các hoạt động kinh tế, xã hội. Phát triển bền vững là một tư duy thiết kế hệ thống, được xây dựng dựa trên sự thấu hiểu về những quy luật tất yếu của tự nhiên và vũ trụ.

"Việt Nam đang đứng trước một giai đoạn phát triển bước ngoặt, với nhiều cơ hội kinh tế cùng những thách thức bền vững cũ và mới. Đối với nhà đầu tư, Việt Nam chỉ là một thị trường. Đối với tôi, Việt Nam là nhà. Và tôi sẽ không ngừng theo đuổi sứ mệnh xây dựng một ngôi nhà hạnh phúc cho mọi người dân Việt Nam, và những ai tin vào cái gọi là tư bản nhân ái."

¹ Hội nghị lần thứ 26 các bên tham gia Công ước khung của Liên Hiệp Quốc về biến đổi khí hậu.

² United Nations. (2019, March 28). Only 11 Years Left to Prevent Irreversible Damage from Climate Change, Speakers Warn during General Assembly High-Level Meeting [Press release]. <https://press.un.org/en/2019/ga12131.doc.htm>



TS. TRẦN HÀ UYÊN THI

CHUYÊN GIA, GIẢNG VIÊN TẠI ĐẠI HỌC KINH TẾ, ĐẠI HỌC HUẾ

"Chính trực là chọn làm điều đúng đắn, ngay cả khi không có ai nhìn bạn."

- C. S. Lewis

Lần sóng chuyển đổi số - chuyển đổi xanh không chỉ lan tỏa ở các đô thị lớn mà còn đánh thức những đô thị cổ yên ngủ khép mình bao lâu nay như Cố đô Huế. Là giảng viên lâu năm tại Đại học Huế và cọ xát nhiều ở địa phương, Trần Hà Uyên Thi nhận thấy rất nhiều thương hiệu tiềm năng từ địa phương, nhất là doanh nghiệp do nữ làm chủ, muốn được tham gia chuyển đổi nhưng gặp rào cản về vốn, nhân lực cũng như kỹ năng thực thi trên các sàn thương mại điện tử như Shopee, Lazada, Tiktok Shop.

Một mặt, chị phối hợp cùng nhà trường và mạng lưới chuyên gia để xây dựng giáo án đào tạo kỹ năng thương mại điện tử thực tế cho sinh viên. Mặt khác, chị kết nối để đội ngũ sinh viên này đến trực tiếp hỗ trợ doanh nghiệp đang có nhu cầu để kịp thời tham gia chuyển đổi số. Nhờ kiên trì, mỳ mọ, chịu khó, trong 2 năm qua, chị Thi đã hỗ trợ thành công cho 90 doanh nghiệp với 150 người tham gia từ các tỉnh Thừa Thiên Huế, Đà Nẵng, Quảng Nam, Quảng Trị và Kontum thuộc chương trình Aus4Skills do Chính phủ Úc tài trợ. Là người phối hợp và nhận tài trợ từ các đối tác nước ngoài, để giữ niềm tin của đối tác, nỗ lực và chính trực là một điều chị phải tự cam kết với chính mình. Nhờ tinh thần này, chị được Chính Phủ Úc vinh danh vì có đóng góp tích cực vào quan hệ ngoại giao 50 năm giữa Việt Nam - Úc.

"Không làm dối hay không đúng yêu cầu của nhà tài trợ. Cam kết và đóng góp vô vụ lợi. Rồi những nỗ lực của mình sẽ được đền đáp..."

Một trong các doanh nghiệp được chị Thi và đội ngũ sinh viên hỗ trợ thành công tại Huế là Mộc Truly Hue's, một trong những đơn vị tiên phong trong khôi phục, phát triển giống sen trắng cổ xứ

Huế và bảo tồn các loại bánh mứt truyền thống của Cố đô. Nhờ bắt kịp xu thế chuyển đổi số, từ khi thành lập đến nay (2021), Mộc Truly Hue's đã không ngừng mở rộng, tăng quy mô sản xuất, hiện là một trong những đơn vị sở hữu diện tích trồng sen lớn nhất trên địa bàn tỉnh, tiên phong trong các dự án khôi phục, bảo tồn và nâng tầm giá trị Sen Huế. Các sản phẩm của Mộc đã tiếp cận được với thị trường trong và ngoài nước, định vị được thương hiệu trên thị trường và kết nối được với nhà phân phối trong nước.

Cái duyên với ngành Thương mại điện tử đã đưa chị quay lại Huế sau khi tốt nghiệp đại học ở Thành phố Hồ Chí Minh. Chị bồi hồi nhớ lại khoảnh khắc ngày đến trường xem thông báo tuyển giảng viên, tờ giấy báo dán trên cánh cửa khoa của trường đang phấp phới chớm rơi ra. Chị đã hai lần từ chối lời mời tham gia giảng dạy môn học Thương mại điện tử của Thầy trưởng khoa vì sợ mình không bắt kịp với sự thay đổi của công nghệ, đặc biệt sau khi đã có gia đình và con nhỏ. Dù vậy, sau khi tốt nghiệp tiến sĩ ở Úc về Chuỗi cung ứng và logistics, chị Thi vẫn chọn quay lại Huế để tiếp tục cống hiến trong mảng đào tạo về thương mại điện tử cho sinh viên và các doanh nghiệp địa phương.

Đằng sau thành công của chị Thi trên lĩnh vực Chuyển đổi kép là mẹ và chồng chị, hai điểm tựa vững chắc giúp chị yên tâm công tác. Trong những năm đi học tiến sĩ xa nhà, hiểu được nỗi vất vả của vợ, anh ở lại chăm sóc hai con nhỏ và cha mẹ già để vợ yên tâm đi học xa. Điều này đã giúp chị vượt qua nỗi sợ đi học tiến sĩ, để rồi quay lại tiếp tục đóng góp cho quê hương mình. Hôm nay, gia đình chị vẫn sống hạnh phúc trong một căn nhà cổ kiểu Huế, nơi vẫn còn rường cột và ảnh thờ Quan Thượng Thư xưa.



NGUYỄN THỊ THUỖ TRANG

KỸ SƯ MÔI TRƯỜNG, CÔNG TY WATER SOLUTIONS SOUTHEAST ASIA & PLANETZERO.EARTH

"Trái đất này là của chúng mình
Vàng trắng đen tuy khác màu da
Bạn yêu ơi chúng ta là hoa quý
Đầy hương thơm nắng tô màu tươi thắm"

Sáng tác: Trương Quang Lục

Tọa lạc tại một ngôi nhà màu trắng trên một con đường yên ắng ở khu phố An Phú, Thủ Đức là bản doanh của một loạt các công ty chuyên cung cấp các giải pháp công nghệ sáng tạo về môi trường nước. Nấp bên cửa chính ngôi nhà yên tĩnh này là một bụi cây thiên diểu nhỏ. Ở đây ban ngày có thể nghe rõ tiếng nước chảy róc rách từ một hệ thống cống ngầm. Phòng bếp đặt một chiếc bàn gỗ đơn giản trải một tấm khăn vải hoa văn xinh xắn để các chuyên viên môi trường ở đây cùng giải lao và bàn bạc công việc. Sinh năm 1995, Nguyễn Thị Thuỳ Trang là kỹ sư nữ trẻ tuổi nhất trong đội ngũ các chuyên gia kỳ cựu về lĩnh vực môi trường nước đến từ Đức và Việt Nam.

Trong không gian trong lành và an bình này, đội ngũ 7 người của Water Solutions Southeast Asia đã và đang phát triển nhiều dự án môi trường có tính sáng tạo cao và thú vị trải dài khắp Việt Nam. Say mê học hỏi và giảng dạy, Trang có thể biến chủ đề "Biến đổi khí hậu" trở thành một đề tài tràn đầy sức sống và mới mẻ. Giải quyết vấn đề môi trường không còn là một áp lực nữa mà là một niềm vui hăng say. Con người, thiên nhiên, công nghệ có thể kết hợp với nhau trong các giải pháp môi trường hiệu quả dựa trên chính sức mạnh tự nhiên. Cách tiếp cận tự nhiên và bền vững vừa khai thác sức mạnh của thiên nhiên để hấp thụ lại các-bon, làm sạch môi trường nước, đồng thời tái tạo các nguồn tài nguyên quý giá như nước sạch, than sinh học và các cánh rừng xanh bền vững.

10 năm đã qua từ khi Trang xách vali lên tàu vào Thành phố theo học ngành Công nghệ môi trường tại Đại học Bách khoa – Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, dù ban đầu gia đình muốn con theo học ngành Y. Con đường môi trường đã đưa Trang đến các vùng xa xôi,

được chạm vào cuộc sống của người dân bản địa. Chứng kiến cuộc sống của bà con chuyển đổi một cách tích cực, hai tiếng "kỹ sư" trên danh thiếp bỗng nhiên mang lại một tình cảm sâu sắc hơn với Trang. Ấn tượng nhất trong các chuyến đi là dự án Rừng Chênh Vênh. Đây là cánh rừng cộng đồng đầu tiên do người Bru - Vân Kiều quản lý được nhận chứng chỉ Quản lý rừng bền vững FSC. Tự hào là một trong những khu rừng dịch vụ sinh thái về hấp thụ và lưu trữ CO₂ trên thế giới, rừng thôn Chênh Vênh là một trong những dự án thể hiện cách tiếp cận dựa vào tự nhiên và hướng tới xây dựng cộng đồng bản địa của nhóm chuyên gia từ Water Solutions Southeast Asia. Tháng 8 năm 2023, Trang chính thức chuyển từ mảng nước để gia nhập đội ngũ về giải pháp các-bon trong công ty mới Planetzero.earth tách ra từ Water Solutions Southeast Asia.

Đây có lẽ là thời điểm lịch sử để tất cả cùng tái sinh và xây dựng lại hành tinh của chúng ta. Không chỉ Việt Nam, hàng triệu người trên khắp thế giới có một ngôi nhà an toàn – Trái Đất Xanh, nơi sương mù tan biến, chim cất tiếng hót và nước trong vắt ở khắp nơi. Khoảnh khắc này có thể đưa chúng ta đến một tương lai xanh sạch hơn, nếu chúng ta nắm bắt được nó. Xin kết lại bằng đôi dòng thơ của bài thơ nổi tiếng về chống biến đổi khí hậu "What happened when we all stopped" của tác giả Tom Rivett-Carnac từng được Tiến sĩ Jane Goodall ngâm xướng.

**"Chúng ta chẳng có thì giờ để nghỉ
Phải làm hết sức mình
Vì đây là thời cơ để đưa tất cả về nhà!" (*)**

* Đoạn thơ nguyên tác:
There's no chance we can rest.
We must do our best.
This moment can lead us back home, that's our test.

PHỤ NỮ KIẾN TẠO TƯƠNG LAI
CÂU CHUYỆN CHUYỂN DỊCH KÉP

-----*-----

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

Địa chỉ: Tầng 4 - Khu A Tòa nhà số 97 Trần Quốc Toản

Điện thoại: 024 38515380; Fax: 024 38515381

Email: info@nxblaodong.com.vn

Website: www.nxblaodong.com.vn

Chi nhánh phía Nam

Số 85 Cách mạng Tháng Tám, Quận 1, Tp Hồ Chí Minh

ĐT: 028 38390970; Fax: 028 39257205

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc - Tổng biên tập

Mai Thị Thanh Hằng

Biên tập: Phan Thị Ánh Tuyết

Bìa: Nguyễn Thanh Trà

Sửa bản in: Heart&Mind

LIÊN KẾT XUẤT BẢN

Công ty Cổ phần Công nghệ Truyền thông Hoàng Minh

Số 18/79 Ngõ Thổ Quan, Phường Thổ Quan, Quận Đống Đa, Hà Nội

In 100 cuốn, khổ 21 x 29,7cm, tại Công ty TNHH In An Bình Minh

Địa chỉ: Số nhà 15, ngõ 58, Vũ Trọng Phụng, tổ 6, P Thanh Xuân Trung, Q Thanh Xuân, Hà Nội

Số xác nhận đăng ký xuất bản: 4023-2023/CXBIPH/06-244/LĐ

Quyết định xuất bản số: 1499/QĐ-NXBLĐ, cấp ngày 15/11/2023

ISBN: 978-604-480-846-8

In xong và nộp lưu chiểu năm 2023

